

Nașterea Maicii Domnului, icoană grecească contemporană

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Maica Domnului binecuvintează începutul și sfârșitul anului bisericesc

Anul bisericesc începe la 1 septembrie și se încheie pe 31 august. Aceasta este vechea tradiție bizantină, care s-a păstrat în sinaxarele noastre. S-ar putea spune că anul liturgic constă în dorința pe care o are Biserica de a așeza în mintea credincioșilor învățăturile Evangheliei și principalele momente ale istoriei mântuirii.

Fiecare sărbătoare reînnoiește și actualizează evenimentul pe care-l invocă. Reia evenimentul din trecut și-l face contemporan, iar noi ne împărtășim de darurile pe care le revarsă asupra noastră, pe măsura dispoziției și deschiderii sufletești pe care o avem.

Așa se face că prima sărbătoare cu care începe anul bisericesc este Nașterea Maicii Domnului, pe 8 septembrie, iar ultima sărbătoare mare cu care se încheie este Adormirea Maicii Domnului, pe 15 august. Troparul sărbătorii Nașterii Maicii Domnului este sugestiv prin conținutul său, subliniind importanța evenimentului pentru pregătirea izbăvirii noastre: „Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit soarele dreptății, Hristos Dumnezeu nostru. Și, dezlegând blestemul, a dat binecuvântare; și, stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică”¹.

Tatăl Sfintei Fecioare, Ioachim, se trăgea din neam împărătesc. Sfânta Ana, mama sa, descindea din Matan, și el urmaș al lui David². Tristețea lor era că nu aveau copii și, în urma rugăciunilor, Dumnezeu le-a dăruit-o pe Maria. Icosul sărbătorii zice: „Rugăciunea împreună și suspinul cel bine primit, pentru nerodirea și nenașterea de fii, a lui Ioachim și a Anei, în urechile Domnului au intrat și a odrăslit rod de viață purtător lumii; că acela rugăciune în munte a făcut, iar aceea în grădină defăimare a suferit; ci, cu bucurie, cea stearpă naște pe Născătoarea de Dumnezeu și hrănitorea vieții noastre”³.

În timpul vecerniei din ajunul praznicului citim la Paremii trei lecturi din Vechiul Testament. Prima, din Cartea Facerii (28, 10-17), descrie noaptea petrecută de Iacov la Luz, când a avut un vis minunat: o scară de la pământ la cer pe care urcau și coborau îngerii lui Dumnezeu. Iacov a numit locul acela Betel, însemnând „casă a lui Dumnezeu”.

Maica Domnului, care L-a coborât pe Domnul din cer, este și ea o scară între cer și pământ. Pe bună dreptate, versurile populare, care cuprind o adevărată teologie, spun: „Scară dacă nu era/Domnul nu se pogora./ Tu ești scara cea de flori, / Cu un capăt peste nori, / Tu ești raiul preafrumos, / Care-ai tras pe Domnul jos”.

A doua lectură este din proorocul Iezechiel (43, 26-27; 44, 1-4), despre poarta dinspre răsărit a templului care era închisă și închisă va rămâne pentru că „Domnul Dumnezeu lui Israel a intrat pe ea”. Este limpede că aici se vorbește despre pururea fecioria Maicii Domnului.

A treia lectură este din cartea Pildelor (9, 1-11), în care este vorba despre „Înțelepciunea care și-a zidit casă”. Înțelepciunea este Hristos, iar casa este Maica Domnului.

Dimineața, la utrenia zilei de 8 septembrie, Evanghelia (Luca 1, 39-49, 56) ne descrie vizita făcută de Maica Domnului Elisabetei. Două fraze din această pericopă exprimă atitudinea Bisericii față de Fecioara Maria și ne arată de ce aceasta este mai presus decât toți sfinții. Prima frază redă cuvântul Mariei: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mărire Cel Puternic și sfânt este numele Lui”. Cealaltă frază exprimă cuvântul Elisabetei: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău”.

La Liturghie, citim Evanghelia (Luca 10, 38-42; 11, 27-28) care vorbește despre vizita Mântuitorului în casa Martei și a Mariei, pericopă evanghelică ce se repetă la toate sărbătorile Maicii Domnului. Domnul o laudă pe Maria din Betania pentru preocupările sale spirituale, fără să o desconsiderare pe Marta, preocupată de cele gospodărești. Totuși, cele spirituale trebuie să primeze.

Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului binecuvintează anul bisericesc care începe. De aceea una dintre cântări zice: „Să se bucure cerul și pământul să se veselească, căci cerul lui Dumnezeu pe pământ s-a născut din făgăduință, dumnezeiasca Mireasă. Cea stearpă pe Prunca Maria hrănește cu lapte și se bucură de nașterea ei Ioachim, zicând: *Toiag s-a născut mie, din care a odrăslit floarea Hristos din rădăcina lui David. Cu adevărat, minune preamărită*”⁴.

Dorim ca Domnul Hristos, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, să ne dea în anul bisericesc care începe îmbelșugate realizări spirituale și materiale!

¹ Mineiul pe septembrie, EIBMBOR, București, 2003, p. 112.

² Ibidem, p. 124.

³ Ibidem, p. 123.

⁴ Ibidem, p. 117.

DIN SUMAR:

– Reuniunea Tinerilor Ortodocși - Mărturisire a bucuriilor credinței – † DANIEL, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE... (p. 2)

– Șapte ani de ardere și dăruire. O aniversare rotundă și semnificativă – † ANDREI, MITROPOLITUL CLUJULUI..... (p. 2)

– Sfinții și Dreptii dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana în iconografia bizantină – MARCEL MUNTEAN..... (p. 3)

– Crucea - Stindardul vieții – VALENTIN VESA..... (p. 3)

– "(Mai) are familia viitor?" – CEZAR UNGUREANU..... (p. 4)

– Nu poți ști niciodată! (III) – PR. DAN POPOVICI..... (p. 5)

– In memoriam. Pr. Sabin Diț (1953-2013)

– PROTOP. IOAN JELER..... (p. 6)

Șapte ani de ardere și dăruire O aniversare rotundă și semnificativă

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Se împlinesc pe 30 septembrie 2014 șapte ani de când Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a fost întronizat ca Întâistătător al Bisericii noastre. Cifră simbolică, dublată de realizări pe măsură, pe care e dificil să le rezumăm într-un articol omagial.

Atunci când a fost ales, în urma plecării la Domnul a Patriarhului Teoctist, pe 12 septembrie 2007, am scris un articol intitulat „Noul nostru Patriarh, deschis înspre lume și înrădăcinat în Tradiție” și n-am greșit. N-am greșit pentru că toate problemele grave cu care se confruntă lumea noastră sunt în atenția Preafericirii Sale, este în dialog cu toate confesiunile creștine și religiile contemporane, dar rămâne credincios cu acrivie învățaturii ortodoxe și Tradiției Bisericii noastre.

În materialele deja tipărite sunt rezumate datele biografice ale Preafericirii Sale, itinerariile academice și duhovnicești pe care le-a parcurs, dar și realizările științifice, pastorale și edilitare de excepție pe care le-a obținut. Credem că, pe primul loc, stă punerea pietrei de temelie a Catedralei Mântuirii Neamului, la 29 noiembrie 2007. Faptul că „această ctitorie pentru veșnicie” se ridică pe zi ce trece îi bucură pe toți credincioșii Bisericii noastre.

Celelalte lucrări, de restaurare a vechii Catedrale și a Reședinței Patriarhale, se adaugă mulțimii de biserici ridicate și de instituții înființate. A venit de la Iași cu devisa „Nici un sat fără biserică și casă parohială!”. Pe plan misionar se știe că șase episcopii au fost ridicate la rangul de arhiepiscopie, că a fost înființată Episcopia Devei și Hunedoarei și că diaspora ortodoxă română a fost totalmente reorganizată. Și acesta e un lucru mare când știm câtă lume este plecată la muncă în străinătate.

Pe când era Mitropolit la Iași, a adus în țară multe moaște și odoare sfinte, lucru pe care l-a continuat și ca Patriarh al Bisericii noastre. De Florii a instituit pelerinaje în marile orașe, au fost aduse la București moaștele Sfântului Pavel, moaștele Sfântului Sofronie, Patriarhul Constantinopolului, moaștele Sfântului Vasile cel Mare, lemn din Sfânta Cruce, moaștele Sfântului Andrei, moaștele Sfântului Nectarie de la Eghina, moaștele Sfinților Împărați Constantin și Elena, moaștele Sfinților Ioachim și Ana.

Mulțimea așezămintelor sociale și a programelor culturale și educaționale este însemnată. Au avut loc canonizări de sfinți și s-a organizat sfințirea Marelui Mir. Anii liturgici au fost dedicați unor momente mântuitoare și evenimente însemnate. La toate acestea se adaugă organizarea unor evenimente academice sau primirea unor mari distincții. La lucrările publicate înainte de slujirea patriarhală s-au adăugat acum multe altele.

A fost întronizat Patriarh într-o zi blândă de toamnă. Cu nostalgie îmi aduc aminte că tot într-o asemenea zi l-am întâlnit pentru prima dată pe când era consilier patriarhal.

Reuniunea Tinerilor Ortodocși – mărturisire a bucuriilor credinței

Binecuvântăm și apreciem organizarea Reuniunii Tinerilor Ortodocși, un eveniment deosebit de comunitate și bucurie creștină, dar și de mărturisire a propriei identități eclesiale. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a apreciat și aprobat această inițiativă pe care și-a asumat-o Episcopia Maramureșului și Sătmarului în parteneriat cu Primăria Municipiului Baia Mare.

Prima Reuniune Națională a Tinerilor Ortodocși – cu reprezentanți din toate eparhiile din țară și din diaspora, dar și tineri din Bisericile Ortodoxe surori – poate constitui un moment semnificativ de împărtășire reciprocă a bucuriilor credinței creștine ortodoxe trăite de tineri azi, în pofida multor probleme. Pentru societatea actuală, marcată de pronunțate tendințe ale fenomenului secularizării, ca pierdere a reperelor sacre ale existenței, este foarte necesară mărturisirea valorilor credinței izvorâte din experiența de viață a Bisericii. Totodată, Reuniunea Națională a Tinerilor Ortodocși este un eveniment misionar care reflectă dorința acestora de a căuta și de a împărtăși bucuriile credinței în Domnul Hristos, prin rugăciune comună, dialog, cunoaștere reciprocă, prietenie și vocație misionară.

Reuniuni asemănătoare se organizează peste tot în lume, dar este pentru prima dată când tinerii ortodocși din România participă la o reuniune de foarte mare amploare. În acest an, evenimentul se află sub lumina Anului Omagial Euharistic și al comemorării Sfinților Martiri Brâncoveni – care sunt icoane sfinte ale iubirii jertfelnice pentru credință și neam. De aceea, dorim ca participarea tinerilor ortodocși la acest eveniment să fie pusă sub ocrotirea Sfinților Martiri Brâncoveni.

De-a lungul istoriei, Biserica Ortodoxă Română, în mod constant, a contribuit la menținerea unității și identității poporului român, mai ales în vremuri de încercări. În prezent, când poporul român are cea mai mare diasporă din istoria lui, Biserica Ortodoxă Română se bucură când este ajutată de tinerii ei în eforturile de promovare a vieții creștine a comunităților românești, de cultivare a valorilor spiritualității și tradiției culturale românești.

Pentru dumneavoastră, tineri din România și din diaspora română, modelele de formare și de bună viață creștină sunt în primul rând Hristos și Sfinții Lui, care au mărturisit și au trăit deplin credința Bisericii în viața lor și au reușit să învingă, prin înțelepciunea și smerenia lor, patimile egoiste, greutățile vieții și propriile lor neputințe. Având nădejde în ajutorul lui Hristos și al Sfinților Lui, vă întâmpinăm, dragi tineri, cu îndemnul de a spori mereu în credință și în fapte bune, cultivând iubirea de Dumnezeu și de aproapele, în orice vreme și în orice loc.

Dorim tuturor organizatorilor și participanților la această mare Reuniune a Tinerilor Ortodocși ani mulți și fericiți, cu sănătate și mântuire, pace și bucurie, sporind mereu în fapte bune, spre slava lui Dumnezeu și binele poporului!

Cu părintească dragoste în Hristos, binecuvântare și multă prețuire,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Nota redacției: Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Reuniunea Tinerilor Ortodocși, Baia Mare, 03-06 septembrie 2014.

Cu multă bunăvoință și ospitalitate m-a primit în chilia sa de la Mănăstirea Antim, dându-mi sfaturi inteligente, într-un moment mai dificil de pe calea vieții.

Apoi Mântuitorul Hristos ne-a chemat la slujirea arhierescă în aceeași zi din luna februarie 1990, iar în luna iunie a aceluiași an, și în aceeași zi, Preafericirea Sa era ales Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, iar eu Episcop al Alba Iuliei. Pe când eram Arhiepiscop la Alba Iulia ne-am bucurat de vizitele Preafericirii Sale și în calitate de Mitropolit și în calitate de Patriarh.

Pe 25 martie 2011, la Bunavestire, am avut onoarea de a fi întronizat de Preafericirea Sa ca Mitropolit al Clujului. Ne-a făcut apoi mai multe vizite canonice, toate fiind prilejuri de bucurie.

E greu ca acum, la aniversarea a șapte ani de Patriarhat, să enumerăm toate realizările pe care acest mare și activ Patriarh le-a obținut. În grai liturgic, însă, îl rugăm pe Dumnezeu să-l păzească „întreg, cu cinste, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Său!”

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

In ziua de 18 august 2014, în Sala Sinodală din Reședința patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Între hotărârile adoptate menționăm:

- Sfântul Sinod a luat act cu îngrijorare de adoptarea Legii nr. 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare, act normativ deficitar și ambiguu în multe privințe, având ca principală motivație crearea cadrului legislativ pentru înființarea de cimitire private, de către operatori economici, dar care nu reglementează corespunzător problemele generate prin nou-tățile aduse. De aceea, Sfântul Sinod solicită Guvernului și Parlamentului României să amâne intrarea în vigoare a acestei legi în vederea modificării și completării acestui act normativ.

- Sfântul Sinod a luat act cu apreciere de rezultatul colectei în sprijinul creștinilor ortodocși din Siria organizată în bisericile și mănăstirile Patriarhiei Române din țară și străinătate în primele trei duminici după sărbătoarea Sfinților Paști 2014 și mulțumește unităților de cult pentru implicare.

- La cererea Uniunii Naționale a Transportatorilor Rutieri din România, Sfântul Mucenic Hristofor (9 mai) a fost declarat ocrotitor (patron spiritual) al transportatorilor rutieri din România.

Biroul de presă al Patriarhiei Române
(18.08.2014)

Biserica dezaproabă confruntarea politică motivată religios

Intrucât în ultimele zile, în dezbaterile politice din media pentru alegerile prezidențiale din noiembrie 2014, au fost făcute referiri nedrepte și nedemne la adresa Bisericii Ortodoxe Române și au fost exprimate opinii nefondate despre o presupusă implicare a acesteia în confruntările electorale, Patriarhia Română reamintește:

1. Biserica Ortodoxă Română cooperează cu autoritățile de stat centrale și locale pentru împlinirea binelui comun în societate și are relații civilizate cu toate partidele politice, dar rămâne neutră din punct de vedere politic în conformitate cu hotărârile Sfântului Sinod fundamentate pe canoanele Ortodoxiei universale. Indiferent de doctrina politică, originea etnică, credința sau convingerile religioase ale candidaților în alegeri, **clerului ortodox român îi este interzis să desfășoare activități cu caracter partinic în comunitățile de credincioși pe care le păstorește. Orice activitate partinică a clerului ortodox este contrară hotărârilor Sfântului Sinod și dezaprobată de credincioși.**

2. De aceea, Patriarhia Română face un apel către reprezentanții clasei politice din România ca în dezbaterile electorale privind alegerile prezidențiale din toamna acestui an să evite confruntările politice motivate religios, deoarece, potrivit legilor României, *culte religioase sunt factori ai păcii sociale* (Legea 489/2006, art. 7, alin. 1), nu motive pentru învrăjbirea populației.

Prioritățile permanente ale Bisericii Ortodoxe Române sunt lucrarea pastoral-misionară în mijlocul poporului român, ajutorarea săracilor și a bolnavilor, activități educaționale și culturale în beneficiul comunităților românești din țară și străinătate, iar în această perioadă ajutorarea familiilor sinistrate din Oltenia și din alte zone ale țării afectate de inundațiile din ultimele săptămâni, iar nu implicarea politică.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române
(Basilica, 04.08.2014)

Comunicatul ediției a 5-a a Conferinței Asociației Internaționale a Bisericilor Rurale

(Lilongwe, Malawi - Africa, 28 iulie - 1 august 2014)
Tema: „Să păstrăm speranța”

„Adu-ți aminte de fângăduința dată robului Tău,
în care m-ai făcut să-mi pun nădejdea.
Aceasta este mângâierea mea în necazul meu,
că fângăduința ta îmi da iarăși viață”
(Ps 119, 49-50)

Noi, cei 72 de membri ai International Rural Churches Association (IRCA, adică Asociația Internațională a Bisericilor Rurale), care ne-am întâlnit la African Bible College (ABC) din Lilongwe - Malawi (Africa), într-o 5-a conferință mondială IRCA, din 28 iulie - 1 august 2014, vrem să împărtășim acest mesaj colegilor noștri din mediul rural și conducătorilor naționali și internaționali ai organizațiilor bisericesti.

Am fost prezenți 44 de participanți din Malawi, cei mai mulți din mediul rural, și 28 de participanți internaționali, din 8 țări, de pe întreg mapamondul (India, România, Coreea, Noua Zeelandă, Australia, Canada, Regatul Unit și Statele Unite), adunați pentru a discuta tema conferinței «Să păstrăm speranța». Pentru noi toți, oaspeți sau localnici, s-a dovedit a fi o experiență de neuitat.

A fost o oportunitate interesantă pentru îmbogățirea experiențelor spirituale și practice. În rugăciuni, muzică, studiu biblic și discuții am împărtășit profund o mare varietate de accente, perspective și experiențe, fiecare contribuind cu informații specifice.

A fost prima conferință IRCA ținută pe continentul african.

Întâlnindu-ne aici, am dat posibilitatea Malwienilor să împărtășească situația dificilă în care activează, cumplita sărăcie, mai ales din mediul rural, dificultățile de comunicare și de deplasare, rata înaltă a analfabetismului, precum și bolile cauzate de

lipsa de apă potabilă și facilități sanitare. În același timp am împărtășit situații similare din comunități rurale din întreaga lume, cauzate de incertitudinile fermierilor, provenite din situații meteorologice, prețuri scăzute, costuri de producție ridicate, servicii nesatisfăcătoare și guverne dezinteresate.

Speranța cu care am rămas din experiența IRCA a întărit încrederea în eficiența contactelor între membri. Am fost încurajați să ne continuăm drumul, ca popor al lui Dumnezeu, știind că acesta va fi greu și anevoios.

În același timp, a avut loc și prima conferință de tineret, cu 4 participanți internaționali și 7 din Malawi, care, în paralel cu conferința propriu-zisă, și-au împărtășit viziunile asupra problemelor care preocupă tineretul mondial și asupra modalităților de a-l aborda dintr-o perspectivă creștină (în contextul unor probleme ca: SIDA, drogurile, abuzul de alcool, independența financiară și conducerea administrativă).

Aducem cu noi către bisericile, comunitățile și țările noastre următoarele învățăminte:

Problemele comunităților rurale pe plan mondial sunt comune.

Propunerile care afectează viața noastră, în mediul rural, de cele mai multe ori nu sunt luate în considerare de către conducerea guvernelor. Din păcate, deciziile (din partea instituțiilor naționale), care privesc parohiile noastre reflectă aceeași problemă.

Noi, ca locuitori ai mediului rural, depindem, în fapt, de Dumnezeu și de noi înșine. Din acest motiv realizăm importanța conexiunilor ecumenice.

Vrem să continuăm să explorăm noi căi prin care bisericile pot

stimula dezvoltarea mediului rural. Recunoaștem nevoia de a crește numărul conducătorilor laici și hirotoniți, pentru a mari eficiența prezentei Bisericii în mediul rural.

Ne angajăm să împărtășim resursele între noi, să menținem legături la nivel mondial între bisericile din mediul rural pentru a întări speranța de mai bine a creștinilor. Ne angajăm să progresăm pe drumul către Împărăția lui Dumnezeu.

Asociația reafirmă solidaritatea cu comunitățile rurale care sunt vulnerabile atât la dezastrele naturale, cât și la cele cauzate de om. Mediul rural are nevoie de o voce. Noi, IRCA, ne asumăm ferm rolul dat de Dumnezeu de a fi o voce pentru și către cei fără de voce și să încurajăm activ slujirea în mediul rural.

Comitetul de conducere al IRCA

AUGUST 1, 2014

P.S. Am participat cu binecuvântarea IPS Părinte Mitropolit Andrei. Din România au mai fost prezenți: Dietrich Galtner - Protopop evanghelic de Sibiu - și Laszlo Mark - Preot reformat din Săcele. Am vorbit despre:

- aria de răspândire a Ortodoxiei în lume;
- organizarea Bisericii Ortodoxe Române în interiorul granițelor României și în afara granițelor României;
- activitățile B.O.R. pe plan religios, social, cultural, filantropic, misionar;
- Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului (numărul de protopopiate și parohii);
- Parohia Bucea (număr de familii, număr de credincioși, ocupații, relații interconfesionale, obiceiuri, tradiții etc.).

Există o Biserică Ortodoxă în apropierea capitalei Lilongwe pe care, din păcate, n-am reușit s-o vizitez.

La ședința lunară din 10 august de la Protopopiatul Huedin, le-am făcut cunoscută colegilor preoți Declarația finală a Conferinței și le-am relatat mai multe lucruri interesante petrecute în săptămâna desfășurării conferinței și nu numai.

A fost o experiență unică.

Mulțumesc lui Dumnezeu că m-am născut în România!

Pr. Mircea Dejeu

„(Mai) are familia viitor?”

Cezar Ungureanu

Se poate deja vorbi despre familie în epoca post-familiei? Ce (mai) înseamnă astăzi, de fapt, familia? Dar taina nunții? Care este atitudinea bisericilor creștine europene față de fenomenele sociale care erodează ideea tradițională de familie (creștină)? Simplu spus, cauzele acestui proces sunt, pe de o parte, numărul foarte ridicat al divorțurilor de pe continentul nostru, iar pe de altă parte practicarea căsătoriilor de probă, ori, simplu spus, a concubinajului.

În perioada 14-23 iulie 2014, sub auspiciile teologilor vienezi de morală, a avut loc o dezbatere interconfesională pe baza întrebărilor enunțate anterior, în cadrul Școlii de Vară a Institutului de Teologie Morală a Facultății de Teologie Romano-Catolică din Viena, adresată tinerilor masteranzi și doctoranzi din spectrul teologiei etice și morale, invitați din diverse țări ale Europei Centrale și de Est, cu scopul de a schița cadrul teologic, social și personal al familiei contemporane, iar pe baza datelor rezultate să fie proiectați parametri necesari dezvoltării familiei creștine în lumina următorilor ani. La această dezbatere au luat parte și doi masteranzi ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, printre care și autorul acestor rânduri.

Luând pe rând întrebările mai sus formulate, în Europa de astăzi, legătura conjugală dintre un bărbat și o femeie, recunoscută juridic de stat și sfințită la Biserică prin Taina Cununiei, nu mai este considerată neapărat unicul model legitim de familie. Într-un sondaj de opinie realizat recent în Germania, cei intervievați, tineri în intervalul de vârstă 19-39 de ani, au răspuns pozitiv la întrebarea „Cum vedeți dumneavoastră o familie?”, în următorul fel: 100% - pentru

un cuplu căsătorit cu copii; 97% - cuplu necăsătorit cu copii; 88% - cuplu homosexual / lesbian cu copii; 85% - femeie cu copil și cu un nou partener; 82% - femeie cu copil, dar fără partener; 68% - cuplu căsătorit fără copii; 32% - cuplu necăsătorit și fără copii (Sursa: Lück & Diabaté 2014, apud. Dr. Caroline Berghammer 2014). Caracteristica principală a sondajului constă în contribuția aproape esențială a copilului în procesul de definire al unei familii. Diferența dintre un cuplu căsătorit și un cuplu necăsătorit, dar în care ambii au copii, este de numai 3%. Faptul ce ar trebui să suscite atenția Bisericii majoritare este diferența dintre un cuplu gay / lesbian cu copii - 88% - și un cuplu tradițional fără copii - 68% -, care este net în favoarea cuplului de același sex cu 20 de procente, pentru că au copii. De aici și prima provocare pentru Biserică noastră, care trebuie să articuleze o poziție critică față de inițiativa cuplurilor de același sex privind adopția copiilor în România. Nu bazată atât de exclusiv pe Revelație, ci pe ideea că familia tradițională, în accepțiunea ei de astăzi, este produsul etosului creștin care a orientat-o către viitor, ceea ce a însemnat pentru societate asigurarea continuității ei, prin procreare. Cu alte cuvinte, să nu reîncreștinăm ceea ce este deja încreștinat, ci să aducem în discuție contribuția pe care o învațătură creștină a dat-o și încă o dată societății seculare. Pentru că, așa după cum a afirmat ilustrul jurist german Böckenförde, „statul liber, secular trăiește din premise pe care el însuși nu le poate garanta”, iar caracterul familiei de a procrea nu aparține nici unei instituții moderne, ci vine din firescul omului și din poruncă divină. Odată distrus acest caracter al familiei, statul modern nu-l va mai putea recupera, iar atunci vom avea într-adevăr familii într-o epoca a post-familiei.

Un alt fenomen social extrem de frecvent în Europa de astăzi, cu consecințe importante asupra familiei, este divorțul și concubinajul. În multe țări din Vestul Europei, din două familii una divorțează. Situația este indiscutabil critică, dar, din ferire, spun sociologicii, procentul stagnează. Problema aceasta afectează în special Biserică Romano-Catolică, care nu acceptă divorțul și acordarea binecuvântării pentru a doua căsătorie,

cum este cazul în Biserică Ortodoxă. Acesta este și unul dintre motivele principale pentru care tema anului curent al Conferinței Episcopale din Austria este dedicată familiei. Cum poate Biserică, mă refer de data aceasta la cea Catolică, să nu constate realitatea pastorală proprie unei familii în care iubirea, din păcate, nu mai este prezentă? Cum poți susține că doi oameni care au fost căsătoriți și care s-au despărțit din varii motive și care probabil că nici nu s-au mai văzut vreodată sunt totuși căsătoriți, iar harul cununiei este încă valid? Cine divorțează, practic, este „condamnat” să trăiască în curvie toată viața!? Din tema divorțului și acordarea binecuvântării pentru cea de-a doua căsătorie prin iconomie, Biserică Romano-Catolică poate învăța de la Biserică Ortodoxă. Ce-i drept că, ispita noastră, a Bisericii Ortodoxe, este de a transforma principiul iconomiei într-o simplă formalitate compusă din completarea unui formular și achitarea unei taxe modice. De aici decurge necesitatea la nivel eparhial al unor comisii etice și canonice, cu competențe în domeniul acesta, care ar trebui să analizeze cazuri speciale și să le comunice mai departe episcopului. Astfel, să existe un echilibru între acordarea pogorământului pentru cea de a doua căsătorie și, pentru unele cazuri obiective, refuzul aplicării ei.

Într-o viitoare contribuție voi dezbate și restul problemelor pe care le-am enunțat la începutul articolului. În loc de concluzie, aș dori să ofer încă câteva informații legate de fenomenul concubinajului. Numărul celor ce aleg să trăiască împreună înainte de a încheia căsătoria a crescut enorm în ultima sută de ani. Concret, în SUA, procentul a crescut chiar de 1500 de ori. Alt exemplu: Austria. Dacă în 1941, doar 10 persoane dintr-o sută aleg să trăiască în concubinaj înainte să se căsătorească, în interviul 1980-1985, 92 de persoane dintr-o sută aleg să trăiască împreună înainte de a face pasul final spre căsătorie. Doar și la o scurtă privire se poate observa câte transformări a suferit familia în ultima sută de ani, cu referire doar la problema receptării acesteia în societate și la fenomenele sociale care îi periclitează existența.

Nu poți ști niciodată!

- pentru o abordare unitară a vieții - (III)

Pr. Dan Popovici

(continuare din numărul luni iulie)

Bucurați-vă pururea". Nu doar când aveți motive de bucurie. Ci și în strămtorare, în ispite, în greutăți,

» în boli. Despre starețul Ambrozie de la Optina, biograful său, schiarhimandritul Agapit nota: „*Câte feluri de necazuri, de boli și nereușite nu a trebuit să încerce, dar nimic nu a putut să-l zdruncine, a rămas totdeauna vesel și liniștit. Stând pe patul de suferință, din când în când, ca de obicei, glumea cu monahii din jur și, fiind într-o extremă neputință, îi mângâia pe cei lipsiți de curaj, pe cei ce îi lua gura pe dinainte, cu o privire blândă părintească sau cu atingerea mâinii lui slabe. De obicei, când starețul era grav bolnav, aproape toți frații schitului, în special cei mai tineri, erau într-o deznădejde totală. În schit era un frate înaintat în vârstă, cu chelie, pe nume I. T. Fiind grav bolnav starețul, el a venit supărat în chilie la acesta cu speranța ca măcar tăcând să primească binecuvântare de la acesta și nu s-a înșelat. Cu inima strânsă s-a apropiat de patul bolnavului, a făcut metanie și a întins mâinile pentru binecuvântare. Dându-i binecuvântare, starețul l-a lovit încetșor peste cap și în glumă, cu un glas abia șoptit, i-a spus: „Ei, tu, egumen chel!” „Ca și cum s-a răsturnat un munte de pe umeri, a spus fratele, atât de ușor mi s-a făcut în suflet”. Venind în chilie, nu își găsea loc de bucuroș ce era. Se învârtea prin chilie și repeta: „Dumnezeu meu! Ce este oare? Părintele abia suflă și totuși glumește”. Multe astfel de exemple au mai fost. Cum starețul adesea suferea foarte puternic, iar sănătos cu desăvârșire nu a fost niciodată, atunci între apropiații lui, la întrebarea: „Cum stați cu sănătatea părinte?”, s-a definit un răspuns comun: „Sunt vesel”. Sufletul starețului se găsea totdeauna într-o stare liniștită și de pace¹. Să remarcăm faptul că „Bucurați-vă pururea” e un îndemn mai puternic decât acela de a întâmpina cu liniște suferința tot ce vine peste tine.*

„Dați mulțumire pentru toate”. Nu doar pentru cele care îți convin. Iov a avut această abordare unitară: „*Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat de acum și până-n veac*” (Iov 1, 21), a rostit el când a pierdut totul: copii, avere, sănătate. „Dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi”. Sfântul Ioan Gură de Aur, la capătul a multe prigoniri imperiale, aflat în exil, și-a dat duhul cu cuvintele: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” Iată cum caracterizează Sfântul Ignatie Briancianinov această ultimă expresie: „*Slavă lui Dumnezeu!* Puternice cuvinte! în vremea încercărilor și a necazurilor, atunci când inima este înconjurată, împresurată de gândurile îndoielii, puținătății de suflet, nemulțumirii, cărtirii, trebuie să ne silim a repeta adesea, fără grabă, cu luare aminte, cuvintele: *slavă lui Dumnezeu!* Cel ce va crede într-o simplitate inimii sfatului înfățișat aici și îl va pune la încercare atunci când se va ivi nevoia, acela va vedea minunata putere a slavoslovirii lui Dumnezeu, acela se va bucura de aflarea unei noi cunoștințe atât de folositoare, se va bucura de aflarea unei arme atât de puternice și lesnicioase împotriva vrăjmașilor gândiți. Singur răsunetul acestor cuvinte rostite atunci când năvălesc mulțime de gânduri ale întristării și trândăviei, singur răsunetul acestor cuvinte rostite cu silire de sine, parcă numai cu gura și parcă în văzduh, căpeteniile văzduhului se cutremură și se întorc fugind; se împrăștie, cum e împrăștiat praful de vântul puternic, toate gândurile întunecate; se depărtează apăsarea și tânjeala de la suflet; la acesta vin și în el se sălășluiesc ușurimea, liniștea, pacea,

mângâierea, bucuria. *Slavă lui Dumnezeu! Slavă lui Dumnezeu!* Sărbătorești cuvinte! Cuvinte care sunt o veste de biruință! Cuvinte care sunt veselie pentru toți robii credincioși ai lui Dumnezeu, frică și înfrângere pentru toți vrăjmașii Lui, sfărâmare a armei lor... *Slavă lui Dumnezeu!* Multora dintre bineplăcuții lui Dumnezeu le plăcea să repete adeseori aceste cuvinte: ei gustau puterea tănuțită în ele. Sfântul Ioan Gură de Aur, atunci când stătea de vorbă cu prietenii și frații duhovnicești despre oarecare împrejurări, mai ales de necazuri, punea drept piatră, drept dogmă de temelie a convorbirii cuvintele: *slavă lui Dumnezeu pentru toate!* Obiceiul său, păstrat de istoria bisericească pentru viitorime, era de a-și începe totdeauna cuvântările, lovind cu arătătorul mâinii drepte în palma mâinii stângi, prin cuvintele: *slavă lui Dumnezeu pentru toate!* Fraților! Să ne deprindem

Cruce, Mănăstirea Pantocrator din Sfântul Munte Athos, cca 1600.

și noi a slavoslovi adesea pe Dumnezeu; să folosim această armă în necazurile noastre; prin neîncetata slavoslovire a lui Dumnezeu să-i alungăm, să-i zdrobim pe vrăjmașii noștri - și mai ales pe cei care se străduiesc să ne doboare prin întristare, puținătate de suflet, cărtire, deznădejde... Pentru tot ce văd în mine însumi, în toți, în toate - *slavă lui Dumnezeu!*² Cuviosul Paisie Aghioritul ilustrează astfel această abordare doxologică: „MI-AU TĂIAT, DE PILDĂ, UN PICIOR? SĂ SPUN: «SLAVĂ ȚIE, DUMNEZEULE, CĂ AM CEL PUȚIN UN PICIOR! ACELUIA I LE-AU TĂIAT PE AMĂNDOUĂ». CHIAR DACĂ AȘ RĂMÂNE UN BUȘTEAN, FĂRĂ MĂINI ȘI PICIOARE, TOT VA TREBUI SĂ SPUN: «SLAVĂ ȚIE, DUMNEZEULE, CĂ AM UMBLAT ATÂȚIA ANI, ÎN TIMP CE ALȚII S-AU NĂSCUT INFIRMI!»». Dați mulțumire pentru toate... Mulțumește lui Dumnezeu și pentru o zi călduroasă și pentru una friguroasă. Mulțumește lui Dumnezeu și pentru un an ploios și pentru unul secetos. Și pentru unul plin de succese și pentru unul cu nenumărate eșecuri. Fii mulțumitor totdeauna.

Conștient sau nu, în conformitate cu talanții primiți, fiecare caută să dobândească un instrument, o viziune unificatoare asupra realității, sperând, de fapt, la o unificare interioară. Odată, patru sketioți s-au dus la marele Pambo, îmbrăcați în piei, și fiecare vorbind despre virtuțile tovarășului său. Primul postea mult; al doilea era neagonisitor; al treilea câștigase multă dragoste; despre al patrulea ziceau că trăiește de douăzeci și doi de ani sub ascultare la un bătrân⁴. Unii, poate pentru

a se lămuri care instrument li s-ar potrivi mai bine, au experimentat pe perioade determinate de timp diverse astfel de instrumente-viziune. În *Pateric* citim despre avva Dioscoros, episcopul Nachiastiei, că în fiecare an începea un alt fel de viață, zicând: „Anul acesta nu mă întâlnesc cu cutare”; sau: „Nu vorbesc”; sau: „Nu mănânc fierțură”; sau: „Nu mănânc fructe și verdețuri”, în privința lucrului făcea la fel: termina ceva, se apuca de altceva, în fiecare an⁵.

A avea o abordare unitară înseamnă a nu mai avea preferințe, înseamnă a transcende dualitatea plăceredurere (Sfântul Maxim Mărturisitorul). Un mare nevoitor de la Sfântul Munte din sec. XX, Părintele Trifon Românul a trăit la Capsala aproape patruzeci de ani singur cu desăvârșire, fără obște, fără ajutorul vreunui ucenic. Gheron Trifon, afirma Cuviosul Paisie Aghioritul, se disprețuia pe sine în mod desăvârșit. Preț de douăzeci de ani a purtat o dulamă, o rasă, un pantalon și un fes. Spăla pantalonul și-și acoperea goliciunea cu dulama. Spăla dulama și rămânea în pantaloni. Când erau lunile de iarnă sau ploa mult nu-și mai spăla hainele pentru că nu putea să le mai usuce. Așa că le purta luni de-a rândul, deși puteau de la un timp. Îndura cu răbdarea lui Iov toate lipsurile vieții. În ultimii douăzeci de ani ai vieții a orbit aproape desăvârșit. Nu a acceptat însă să fie îngrijit de vreoa chilie sau mănăstire. Colibioara sa era zidită din piatră și era acoperită cu paie. Acolo trăia ca un exilat, neavând legături, cunoștințe și întâlniri cu alți Părinți aghioriti. Acolo a trăit cercetări cerești ale Sfinților și a produs ca o albină mierea isihiei și a virtuților. Preț de patruzeci de ani s-a luptat cu trupul, cu diavolul și cu patimile, ieșind biruitor. Hristos i-a dăruit harisme, mai ales cea a rugăciunii și a nepătimirii. Nu-l interesa nimic, în afară de a-și împlini legătura și comunicarea cu Dumnezeu prin rugăciunea minții. Deși prin acoperiș picura apă, totuși, nu s-a îngrijit să-l repare, pentru că avea mintea și viețuirea în cer. De mai multe ori, părintele Paisie l-a rugat să-l lase să-i repare acoperișul.

- Unde dormi, binecuvântatule, când e vreme rea și ploaie?

- Pe bătrânul Trifon nu-l deranjează ploaia.

Când mă udă leorcă pe o parte, mă întorc pe cealaltă. Nu-i nevoie să-mi faci nimic. Bine e așa.

O abordare unitară a vieții are ca efect secundar liniștirea minții și a inimii. Atunci acțiunile cotidiene continuă dar înăuntrul tău tăcerea e deplină. Abordarea unitară te scoate din jocurile minții, din relativizările ei, ca și din încălcelile emotivității, din politropia inimii. Te aruncă pe un nivel mai profund al ființei tale. Abordarea unitară îți sporește treptat trezvia, atenția, echilibrul interior, încrederea în tine.

Când aplici o metodă necondiționat spargi tiparele mentale și sentimentale ale omului vechi, pentru că orice metodă are conveniente și inconveniente și viața e atât de complexă încât îți va oferi posibilitatea de a aplica metoda și atunci când îți convine și când nu. Când îți dorești să o aplici, vei vedea că ți se oferă imediat oportunități. Dacă reușești, atunci vei experimenta ce înseamnă să nu mai trăiești prin minte și inimă. Poți, de exemplu, fie să alegi să-i slujești pe ceilalți, fie să te însingurezi. Ambele sunt la fel de grele. Când ai ales una ai tendința de a merge spre cealaltă. I-ai slujit pe ceilalți și ți s-a acrit și te-ai însingura. Invers, de prea multă singurătate, bolind de akedia, ai merge, ai fi dispus să-i slujești pe ceilalți. Ambele căi, a abandonării și a voinței, sunt grele. Dar nu poți merge pe amândouă. După ce te-ai decis asupra uneia trebuie să perseverezi în ea, să rămâi acolo să fii fierț, omorât de ea. Cuviosul Părinte Ghelasie Gheorghe de la mănăstirea Frăsinei, referindu-se la gestul de închinare tăcută, trează, plină de reverență, grație și cutremurare în care stăteau nemișcați ore în șir pustnicii din Cheii Râmețului, avea o vorbă: „Trebuie să faci acel lucru până crăpi”. Până crapă omul tău cel vechi, pentru a face loc celui nou.

(continuare în numărul viitor)

¹ Schiarhimandritul Agapit, *Starețul Ambrozie de la Optina*, Editura Bunavestire, Galați, 2003, p. 188.

² Sfântul Ignatie Briancianinov, *Cuvinte către cei care vor să se mântuiască - Experiențe ascetice*, vol. II, Editura Sofia, București, 2000, p. 101 și u.

³ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Viața de familie*, Editura Evangelismos, București, 2003, p. 222.

⁴ *Pateric*, Pambo 3.

⁵ *Ibidem*, Dioscoros 1.

In memoriam Pr. Sabin Diț (1953-2013)

Protopop Ioan Jeler

Da data de 21 septembrie a.c. se împlinește un an de la trecerea la cele veșnice, printr-o moarte fulgerătoare, a părintelui Sabin Diț, de la Parohia Ortodoxă Română Apahida, protopopiatul Cluj I.

Consider că este potrivit ca preoții și credincioșii care l-au cunoscut să poposească o clipă asupra vieții sale.

S-a născut la data de 29 iulie 1953 în localitatea Lelești, jud. Bistrița-Năsăud, din părinții Sabin și Maria. Tatăl său este și în prezent cântăreț la biserica din sat, la fel a fost bunicul său. Este descendentul unui lung șir de cântăreți bisericești. Școala generală a făcut-o în Lelești și Mihăiești, Seminarul Teologic la Cluj și Institutul Teologic de Grad Universitar la Sibiu. În anul 1974 s-a căsătorit cu tânăra Maria Șimon, din Dobric și a fost hirotonit preot la data de 29 august 1974 pe seama parohiei Sâmboleni, jud. Cluj, unde a slujit aproape 5 ani. Bunul Dumnezeu i-a binecuvântat familia cu doi copii: Sonia și Ionuț, și un nepot, seminarist.

În anul 1979 a fost transferat la parohia Apahida. Dovedindu-se un preot vrednic, în anul 1991 a fost numit preot slujitor la parohia „Sf. Ap. Petru și Pavel” – Mănăștur din municipiul Cluj Napoca. Ulterior s-a răzgândit, deoarece nu s-a putut despărți de enoriașii săi, Permanența Consiliului Arhiepiscopesc văzându-se nevoită să revoce această numire.

Pentru realizările înfăptuite pe tărâm spiritual și administrativ, Arhiepiscopul Teofil Herineanu i-a acordat distincțiile de Iconom și Iconom Stavrofor.

În anul 2010 a fost ales membru în Adunarea Eparhială.

Părintele Diț Sabin a fost un cleric cu vocație, inteligent și bine pregătit din punct de vedere profesional; lua cuvântul la aproape toate conferințele preoțești.

La împlinirea a 275 de ani de la moartea martirică a Sf. Voievod Constantin Brâncoveanu și a fiilor săi, a avut sarcina să întocmească un material pe care să îl prezinte într-o conferință preoțească. În timpul în care a prezentat acest material, nu s-a auzit nici un foșnet în sală, pentru ca apoi, la sfârșitul ședinței, vrednicul de pomenire preot Liviu Brânzaș de la parohia Suceagu să exclaimă: „niciodată nu am ascultat cu o atenție atât de sporită o conferință preoțească precum am ascultat conferința aceasta, de la începutul până la sfârșitul ei”.

A fost modest, prietenos cu colegii și cu toți credincioșii, iubit de colegi și de enoriași.

A decedat la data de 23 septembrie 2013, la nunta fiului său Ioan Iacob, lăsând în urma sa o mare durere.

Slujba înmormântării a fost oficiată în biserica în care a slujit, de un sobor de preoți în frunte cu IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în prezența unui mare număr de credincioși din Apahida și Sâmboleni.

Fiul său era licențiat în Teologie și avea luat masteratul în momentul în care s-a căsătorit, urma să fie hirotonit și să ajungă preot. După decesul tatălui său, supunându-se unui examen la Centrul Eparhial, a fost numit preot în Apahida. Numirea acestuia în locul tatălui său este o mângâiere pentru familie și pentru întreaga comunitate de enoriași.

Dumnezeu să-l așeze pe vrednicul părinte Sabin între aleșii Săi!

Supravegherea de către autoritățile comuniste a sfințirii bisericii ortodoxe din Bistrița Bârgăului

Alexandru Dărăban

Biserica Ortodoxă Română a fost una dintre instituțiile cele mai supravegheate, în cei 45 de ani de regim comunist, de către securitate.

Biserica Ortodoxă Română, în tot ce a însemnat aceasta în perioada comunistă, înalți prelați, preoți de mir, călugări și credincioși, a fost permanent și îndeaproape supravegheată de către organele de partid și stat și securitate, documentele o demonstrează. Incompatibilitatea dintre creștinismul-ortodox și comunism a fost găsită și cultivată de către cei care au devenit liderii României și ai sistemului său represiv. Omul nou pe care comunismul trebuia să-l creeze nu putea fi credincios, „mistic” în percepția comunistă, ci ateu.

Erau supravegheate, printre altele, toate vizitele pastorale pe care le făceau ierarhii în parohiile de pe raza eparhiilor lor. Au fost infiltrați în mediul lor diferite personaje, unele chiar cu atribuții bisericești bisericești, pentru a raporta tot ce se întâmplă, cu cea mai mare exactitate. Un astfel de personaj a fost impus în angrenajul episcopului Nicolae Colan. Acesta din urmă, pentru a se proteja de delatările celui infiltrat, îi interzicea acestuia accesul la întâlnirile cu consilierii în problemele de administrare a eparhiei¹.

Pentru a ilustra cele menționate mai sus, vin ca dovadă cu o notă informativă privind manifestările cultului ortodox din Regiunea Rodna, Raionul Bistrița², cu ocazia sfințirii bisericii ortodoxe din comuna Bistrița Bârgăului. Aceasta era semnată de secretarul regional al Partidului Muncitoresc Român, Mișu Vasile, și purta data de 9 octombrie 1951. Din rândurile de mai jos se va vedea cu câtă atenție erau supravegheați slujitorii bisericii, ierarhi și preoți, dar și mireni, atunci când avea loc un eveniment de asemenea însemnat. Să-i dăm curs acelei note informative:

„După datele obținute și controlul făcut pe teren, cultul ortodox a folosit sfințirea bisericii din comuna Bistrița Bârgăului mobilizând din această comună și comunele învecinate în sensul de a face manifestare și de a crea o autoritate preoților asupra populației.

Ei au făcut această sfințire a bisericii, cu toate că nu era o biserică nouă, ci numai unele reparațiuni au fost făcute, precum și curățirea ei, însă ei ai folosit aceasta în scopul arătat mai sus.

Organizarea acestei acțiuni s-a desfășurat sub grija episcopului, dând o atenție excepțională, fiind trimiși înainte cu trei zile în comună secretarul episcopului Șendre Nicolae, care să răspundă de mobilizarea maselor, crezând că va reuși să mobilizeze circa 17 preoți și peste 10.000 de cetățeni. Sfințirea acestei biserici s-a făcut în ziua de 30 septembrie, participând la această sfințire episcopul din Cluj, Colan Nicolae, și episcopul din Oradea, însoțiti fiind de către un călugăr; de asemenea au mai participat 14 preoți din regiunea noastră.

Cu toate eforturile lor depuse, nu au reușit să mobilizeze decât un număr de circa 2.000-2.500 cetățeni, cu toate că

numai în comuna în care a fost făcută sfințirea bisericii sunt 3.500 suflete, iar în comuna Prundul Bârgăului 3.103 suflete și în comuna Susenii Bârgăului sunt 1.042. Aceste comune se află pe o rază de 4 kilometri, adică sunt foarte aproape una de cealaltă, deci această acțiune întreprinsă de ei nu le-a reușit așa după cum ei le-au pus în plan.

Aceasta se datorește Comitetului de partid regional, precum și birourilor raionale a organizațiilor de bază care au convocat o ședință în aceeași zi, unde s-a petrecut problema³ campaniei de însămânțări de toamnă, precum și strângerea jirului⁴, însă nu asemenea măsuri a luat Comitetul raional al Uniunii Tineretului Muncitor (U.T.M.), reușind astfel preoții să antreneze în această manifestație întreg tineretul din comună, în frunte cu secretarul U.T.M.-ului. La fel a participat la această manifestație și elevii școlii din această comună. Membrii de partid, la această manifestație, nu au participat numai doi, restul membrilor de partid fiind în ședință.

Pentru asigurarea acestei ședințe, Comitetul raional de partid a trimis un delegat din partea raionului, însă la adunare nu s-a vorbit nimic împotriva acestei adunări de preoți.

Primirea preoților care au venit din alte comune a regiunii noastre, precum și a episcopilor, au fost primite de un număr de 28 tineri călări, în fruntea cărora se găsea feciorul preotului Suciș Ioan care conducea acești călăreți, între acești călăreți se găsea și tovarășul secretar al organizației de bază a U.T.M. din comună.

Drumul pe care veneau preoții, precum și episcopii, era împodobit cu verdeață, sosirea preoților, de asemenea, a fost întâmpinată de muzica care a cântat marșul partizanilor.

După sosirea lor, a început sfințirea bisericii, episcopul, în cuvântarea sa la sfințirea bisericii, a vorbit despre lupta pentru pace... După sfințirea bisericii, seara, a urmat un banchet care a fost dat în casa preotului Suciș Ioan din Bistrița Bârgăului și în casa diaconului Pavel Ștefan, tot din această comună.

La acest banchet au fost și manifestări dușmănoase din partea preoților, cât și din partea fostului legionar, avocat Tonea Teodor, din comuna Tiha Bârgăului, care a spus, printre altele, că partidul nu le poate face nimica, pentru că au făcut ei această mobilizare și pentru întâmpinarea acestor preoți.

La acest banchet au luat parte, printre alții, și pădurarul Cerzan Andrei, membru de partid din organizația de bază Ocolul Silvic din Prundul Bârgăului și brigadierul Dominici Mihai, tot membru din aceeași organizație de bază.

Brigadierul Dominici Mihai are o fată în Germania Occidentală căsătorită cu SS (ofițer german, s.n.), de la care primește corespondența. Acest brigadier are legături cu toți dușmanii din comună și spune că nu va dura mult acest regim⁵.

Ei au fost demascați de către secretarul organizației de bază, Spânu Ilie, de la Ocolul Silvic Prundul Bârgăului.

Măsurile Comitetului regional care au fost luate în această direcție, cu sfințirea bisericii, au fost că au încuștiinat organele de stat, atrăgându-i-se atenția de a respecta, întocmai, legile în vigoare.

În această direcție, sesizăm ca o lipsă că nu a participat la această adunare organizată de către preoți niciun tovarăș din partea Sfatului Popular Regional⁶.

În rândurile acestei „note informative” am încercat să regășesc, să prezint un mic tablou care a tulburat multă vreme – sub atâtea forme – societatea și viața bisericească de la țară în perioada cruntă a comunismului în România, implicit în Episcopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului aflată, în acei ani, sub păstoria episcopului Nicolae Colan.

Episcopul Nicolae Colan în fața gării din Cluj, înaintea instalării sale ca Episcop al Clujului.

¹ Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, Raport Final, Editori: Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile, Editura Humanitas, București, nota 39, p. 271.

² Între anii 1950-1952 România era organizată administrativ-teritorial în regiuni, raioane și plase. O asemenea regiune a fost și Rodna, cu sediul la Bistrița, cuprinzând 4 raioane: Bistrița, Beclean, Năsăud și Vișeu.

³ Direcția Județeană Bistrița-Năsăud a Arhivelor Naționale (D.J.B.N.A.N.), Fond Comitetul Regional Rodna al Partidului Muncitoresc Român (P.M.R.) – Sectorul Documentar (3.01.1951-31.07.1951), fila 198.

⁴ Jir = fructul fagului.

⁵ D.J.B.N.A.N., *Idem*, fila 199.

⁶ *Ibidem*, fila 200.

Integrala operei publicistice a părintelui Ene Braniște

Mircea-Gheorghe Abrudan

Le 12 octombrie 2013 s-au împlinit o sută de ani de la nașterea părintelui profesor dr. Ene Braniște, unul din marii dascăli ai teologiei academice românești din secolul trecut. Profesor timp de aproape cinci decenii (1938-1982) la catedra de Teologie liturgică, Teologie pastorală și Artă creștină de la Facultatea de Teologie din București, pr. Ene Braniște a marcat zeci de generații de cântăreți bisericești, elevi seminariști, studenți teologi și preoți din țara noastră prin publicarea a trei manuale sistematice consistente dedicate mediului teologic liceal (*Liturgica teoretică*, ed. I, București, 1978) și universitar (*Liturgica specială*, ed. I, București, 1980; *Liturgica generală*, ed. I, București, 1985). Devenite normative și apărute în mai multe ediții, manualele de liturgică ale părintelui Braniște rămân în continuare repere bibliografice indispensabile oricărei persoane aflate în cursul formării teologice, precum și fiecărui cleric care dorește să aprofundeze această disciplină imperios necesară înțelegerii adânci, deopotrivă științifice și duhovnicești, a ansamblului cultului și a actelor liturgice ale Bisericii Ortodoxe, cu bogatul lor sens și cu multiplele semnificații istorice, doctrinare și mistice.

Alături de cele trei manuale trebuie amintită o altă carte valoroasă pentru conturarea vieții duhovnicești a oricărui creștin ortodox, accesibilizată și tâlcuită mediului românesc prin eforturile cercetărilor doctorale ale pr. Ene Braniște. Este vorba despre „Explicarea Sfintei Liturghii după Sfântul Nicolae Cabasila”, publicată la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii noastre în nu mai puțin de patru ediții (1946, 1989, 1997, 2011), care au pus în valoare această operă deosebită a spiritualității ortodoxe și au evidențiat utilitatea studiului academic care o însoțește, dovedind încă o dată erudiția și acribia academică a autorului.

Pe lângă aceste cărți, părintele Braniște a publicat în cursul lungii sale activități didactice în periodicele centrale ale patriarhiei (*Biserica Ortodoxă Română*, *Studii Teologice*, *Orthodoxia*), în cele regionale ale mitropoliilor (*Glasul Bisericii*, *Mitropolia Ardealului*, *Mitropolia Olteniei*, *Mitropolia Banatului*, *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, *Telegraful Român*) și în volume colective, alte 175 de studii de specialitate, articole, panegirice, predici, rapoarte despre activitatea bisericească și didactică a Institutului Teologic Universitar din București și peste 90 de recenzii la lucrări străine și românești. Dintre aceste materiale aproximativ 90 sunt lucrări științifice care abordează teme de teologie liturgică, pastorală, catehetică și omiletică, de iconografie și de literatură, menite să aprofundeze disciplinele predate și să îmbogățească patrimoniul literaturii teologice românești de specialitate. Prezentând un mare interes practic, deoarece dezbat și oferă sugestii, propuneri, soluții și concluzii pertinente și prețioase nu numai pentru mersul înainte al teologiei academice, cât mai ales pentru îndrumarea activității pastorale a preoțimii, respectiv aprofundarea vieții religioase și liturgice a tuturor credincioșilor, cu ocazia acestui an aniversar și spre pomenirea veșnică a părintelui Braniște, doi dintre ucenicii direcți ai acestuia, IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului și părintele profesor universitar doctor Nicolae D. Necula de la București, au inițiat și îngrijit un proiect editorial de anvergură care restituie în mod sistematic opera completă a distinsului lor magistrat. Cuprinzând toate studiile, articolele și cuvântările sale, publicate în periodicele bisericești amintite mai sus, editorii oferă în cuprinsul a patru volume masive, editate în condiții grafice foarte bune la editura Andreiana din Sibiu, posibilitatea unei accesări facile și cercetări ușoare și complete a bogatei opere publicistice a părintelui Braniște.

Apărut în toamna anului trecut și intitulat *Liturghia – sufletul etern al Ortodoxiei în rugăciune. Studii de Teologie Liturgică*, Vol. 1, Editura Andreiana, Sibiu, 2013, 749 p., primul volum se deschide cu două medalioane biografice ale părintelui Ene Braniște, semnate de inițiatorii și editorii volumului, părintele mitropolit Laurențiu și părintele profesor Necula, care îl evocă nu numai din perspectiva

moștenirii sale teologice sau a erudiției academice, ci și din cea a ucenicilor care s-au „bucurat de dragostea părintească a preotului, duhovnicului și profesorului” Ene Braniște, cel ce și i-a apropiat și îndrumat „ca pe copiii săi”.

Din punct de vedere structural, volumul este împărțit tematic în patru capitole: *I. Literatura liturgică*, cu două studii despre cercetările de teologie liturgică în spațiul românesc; *II. Cultul divin*, cu 16 studii, în care sunt analizate originile, dezvoltarea, varietatea, unitatea și importanța cultului ortodox, uniformitatea tipicului săvârșirii acestuia, inovațiile strecurate de-a lungul vremii în diferitele zone ale țării și necesitatea înlăturării acestora printr-o respectare mai adecvată a prevederilor tipiconale din cărțile bisericești publicate la București pentru întreaga Patriarhie Română, o serie de opinii, atitudini și propuneri referitoare la problema „revizuirii” cultului, precum și câteva aspecte vizând ritul, ritualul și ritualismul, tradiția și tradițiile cultice; *III. Preacinstirea Maicii Domnului și cultul sfinților*, însumând cinci studii dedicate exprimării cultice, iconografice și iconografice a mariologiei și a hagiografiei Sfinților Trei Ierarhi și a martirilor dobrogeni; *IV. Timpul liturgic*, cuprinzând zece articole științifice referitoare la anul bisericesc, la zilele pomenirii morților, la posturile de peste an, la problema calendarului, la desfășurarea sărbătorilor pascale și ale nativității în Ierusalimul veacului al patrulea.

Cel de-al doilea volum, apărut în primăvara anului curent și intitulat „*Vremea este a face Domnului...*”. *Studii de Teologie Liturgică și Artă creștină*, Vol. II, Editura Andreiana, Sibiu, 2014, 593 p., cuprinde patru părți tematice mari și restituie studiile părintelui Braniște focalizate asupra laudelor bisericești, a cărților de cult, a îndrumărilor tipiconale, a artei, arhitecturii și teologiei iconografice a Bisericii Ortodoxe. Prima parte descoperă preocupările speciale ale liturgistului român pentru „istoria și explicarea” celor mai des săvârșite laude bisericești, Vecernia și Utrenia, alte două materiale fiind dedicate serviciului liturgic al Lیتiei. În toate aceste lucrări, pr. prof. Ene Braniște arată o vădită preocupare nu numai în a urmări dezvoltarea istorică a ritualului acestora, cât mai ales în a explica în mod amănunțit simbolismul doctrinar și mistagogic al celor două laude bisericești, insistând însă și asupra rânduiei tipiconale corecte a săvârșirii lor, exprimând astfel în mod clar străduințele sale continue privind uniformizarea cultului liturgic al Bisericii Ortodoxe Române. Deosebit de interesantă și relevantă pentru clerul și laicatul zilelor noastre este și meditația sa intitulată „Câteva cuvinte despre «lungimea» slujbelor sfinte ortodoxe”. Prezentând cele două direcții de manifestare, valabile și astăzi, de scurtare sau restructurare totală a unor slujbe, respectiv de conservare integrală a tipicului monahal pentru întreaga Biserică, autorul operează câteva critici punctuale ambelor viziuni, amendează abuzurile săvârșite în virtutea dreptului tradiției tipiconale rezervate „celui mai mare”, atrăgând atenția asupra a două principii esențiale pe care întreaga Biserică trebuie să le aibă în vedere în momentul luării unei decizii în această chestiune: modificarea cultului liturgic este de competență exclusivă a conducerii bisericești, iar hotărârile de asemenea natură nu pot fi luate la nivelul fiecărei Biserici autocefale în parte, ci numai de întreaga Ortodoxie ecumenică în duh de pace și înțelegere pentru a nu se distruge unitatea liturgică inter- și intraortodoxă. Cinci din cele șase studii dedicate cărților liturgice tematizează edițiile Liturghierului românesc într-o manieră dragă autorului: studiul comparat. Cele cinci articole care vizează chestiuni de natură tipiconală practică răspund unei necesități pastorale mereu actuale: desfășurarea în bună rânduială a slujbelor în sobor și regulile tipiconale ale slujbei Sf. Gheorghe în perioada Postului Mare și a Penticostarului. Cele șapte studii ale ultimei părți vizează cea de a treia disciplină aflată între preocupările didactice ale autorului: iconografia ortodoxă. Părintele Braniște oferă astfel preoților și iconarilor multiple noțiuni legate de erminia picturii bizantine, schițează programul iconografic canonic al bisericilor ortodoxe, sintetizează o serie de observații pertinente referitoare la arhitectura bisericească și evocă evenimentele liturgice deosebite la care a luat parte cu ocazia sfințirii bisericilor Șerban Vodă din București și Adormirea Maicii Domnului din Rodna, județul Bistrița-Năsăud.

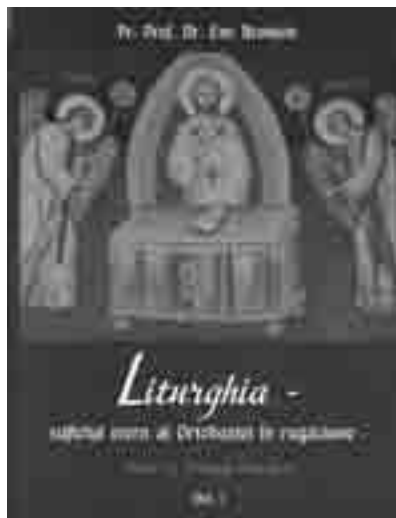

Intitulat *Bucuria sfințitoare a Liturghiei. Studii de Teologie Liturgică*, Vol. III, Editura Andreiana, Sibiu, 2014, 587 p., cel de-al treilea volum al operei publicistice a pr. Ene Braniște urmează o structură tripartită, fiind axat tematic asupra Sfintei Liturghii, a Sfințelor Taine și asupra unui capitol nou în disciplina pe care a slujit-o: liturgica comparată. Prima parte conține nouă studii care întregesc, completează și sintetizează o serie de subiecte abordate în cuprinsul tezei sale de doctorat și a manualelor de liturgică. A doua parte cuprinde 11 materiale care explică Tainele inițierii creștine în lumina scrierilor sfinților Nicolae Cabasila, Ambrozie al Milanului și Ioan Gură de Aur, tratează în chip omiletic însemnătatea Sfântului și Marelui Mir în viața Bisericii și a credincioșilor și restituie un foarte frumos cuvânt de îndemn la Spovedanie scris de autor în 1958. A treia parte a fost rezervată unui număr de șase studii de liturgică comparată care prezintă elementele comune, diferențele, corespondențele și analogiile patrimoniului liturgic ortodox întâi cu liturghiile și cultul Bisericii Romano-catolice, apoi cu cele ale Bisericilor Vechi-orientale necalcedoniene, autorul insistând, în trei materiale deosebite, asupra Bisericii Monofizite Copte și asupra bazelor „liturgice comune între Biserica Armeană și Biserica Ortodoxă Română”, ilustrând de asemenea și viziunile interconfesionale diferite cu privire la Sfințele Taine.

Ultimul și cel mai masiv volum al publicisticii părintelui Braniște a apărut în cursul verii anului curent, fiind intitulat de editori „*Preoții Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate...*”. *Studii de Teologie Pastorală, predici și cuvântări*, Vol. IV, Editura Andreiana, Sibiu, 2014, 773 p. După cum indică și titlul, partea întâi a tomului, cuprinzând 13 materiale, restituie studiile de teologie pastorală ale autorului discutând trei teme centrale: preotul ca persoană liturgică, ca păstor de suflete și ca duhovnic; preoția ca slujire dumnezeiască și vocație sfințitoare, strâns legată de sacerdoțiul Mântuitorului Hristos; și mijloacele și metodele pastorale necesare îndrumării credincioșilor pe calea mântuirii. Partea secundă cuprinde panegiricele închinare Sfinților Dimitrie Basarabov, Nicolae și Calinic Cernicanul, foarte apropiat inimii părintelui Braniște. Următoarele două capitole cuprind 26 de predici și studii omiletice ale părintelui Braniște la marile praznice, la unele duminici ale anului liturgic, la hramul Facultății de Teologie, la zilele Săptămânii Patimilor și pe marginea unor lucrări omiletice patristice. Și în acest capitol se descoperă îmbinarea spiritului practic cu cel teoretic al părintelui, spicuiind o serie de „învățăminte din predica patristică pentru predica de azi”, dar și redactând punctual mai multe „îndrumări către preoți privitoare la datoria și modul de a predica”. În capitolul cinci, editorii au cules cele trei necrologuri întocmite de părintele Braniște în urma trecerii la Domnul a preoților profesori Grigorie Cristescu și Petre Vintilescu de la Institutul Teologic Universitar bucureștean. Volumul se încheie cu un capitol ce reunește 12 cuvântări, referate, cronici și eseuri redactate de părintele Braniște în diferite ocazii, prilejuate de momente aniversare din viața Ortodoxiei românești, pentru o serie de conferințe teologice panortodoxe și ecumenice, în urma trecerii la cele veșnice a arhiepiscopului Teoditos al Atenei și a scriitorului Mihail Sadoveanu, pe marginea răscoalei țărănești din 1907 și pe tema importanței cărții și a lecturii.

Restituirea acum într-un veșmânt editorial unitar și coerent, opera publicistică a părintelui Ene Braniște redescoperă, la o sută de ani de la naștere și treizeci de ani de la mutarea în veșnicie, pe de o parte, statura academică impunătoare a autorului, seriozitatea științifică a documentării, logica și cursivitatea expunerii, frumusețea construcțiilor stilistice și verbale, iar pe de altă parte, actualitatea, pragmatismul și utilitatea liturgică practică deosebită a teologhisi-rii sale, devenită acum mult mai accesibilă tuturor celor ce se preocupă în mod serios de arta pastorației, cinstesc în mod deosebit și iubesc cu adevărat frumusețea patrimoniului cultic, liturgic și iconografic a Bisericii noastre.

PRIMUM NON NOCERE!

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan, USA

Primul episcop ortodox al Românilor-Americanii a fost Policarp Morușca, cu numele civil de Pompei Morușca. A fost născut în 1883 și a fost hirotonit, după studii teologice, în 1908. El a fost căsătorit cu sora lui Nicolae Bălan, la acea vreme Mitropolit al Ardealului.

După ce o vreme a fost preot slujitor, Pompei Morușca a fost numit administrator adjunct la Mitropolia din Sibiu. După puțin timp, el s-a separat de soția lui, în urma unui divorț mai degrabă scandalos. Aparent diferențele hormonale erau net în dezavantajul preotului.

În 1925, Pompei Morușca a intrat în monahism și foarte repede a fost ridicat la treapta de arhimandrit și apoi numit stareț la mănăstirea Hodoș-Bodrog din vecinătatea Aradului. O comunitate mică și marginală.

În 1934, el a fost numit Episcop al recent înființatei Episcopii Românești din America. El a ajuns în Lumea Nouă și și-a așezat păstoria sub formula, "vă accept așa cum vă găsiți, dar de acum înainte va trebui să avem ordine și disciplină".

Scurta lui păstorie a fost un succes, până la un punct.

El a așezat centrul Episcopiei la "Vatra" (un frumos domeniu rural din Michigan), a întemeiat oficiosul Episcopiei, gazeta "Solia" și a început organizarea instituțiilor auxiliare ale Episcopiei.

El a vizitat și așezat în rândul parohiilor existente și a întemeiat protopopiate. Episcopul Policarp a publicat texte simple și uneori naive, în care a căutat să explice poporenilor cu foarte puțină educație formală și celor tineri elementele fundamentale ale Ortodoxiei. Episcopul Policarp a intuit că viitorul Episcopiei va fi în limba engleză și a încurajat acest transfer. Tot Policarp a înțeles că viitorul Ortodoxiei în America va depinde de întemeierea unei ierarhii locale, independente, și a militat pentru acest scop luminat. Între alții, pe această temă, a avut discuții chiar la "Vatra" cu Athenagoras, la acea vreme primat al Ortodocșilor greci din Lumea Nouă. Pentru el funcția din Lumea Nouă era doar o treaptă vremelnică.

Păstoria lui a fost foarte scurtă și, este convingerea mea, că dorința lui ar fi fost să avanseze în ierarhia din România.

El a forțat preschimbarea numelui Episcopiei Române din America în Episcopia "misionară" din Romania. Evident o mișcare având de scop câștigarea simpatiei și sprijinului căpeteniilor ortodoxe din România.

El a participat la lucrările Sinodului Patriarhiei Române, părăsind dioceza sa pentru o lungă vreme. În 1939, din nou, a pornit pe acel drum, și circumstanțele istorice au făcut cu neputință revenirea lui înapoi.

Rămâne un fapt istoric că scurta lui păstorie și activitate în Lumea Nouă nu au fost salutate cordial de întreaga comunitate Româno-Americană. În fapt, Policarp a fost atacat vehement de către cel mai popular și mai circulat ziar româno-american la acea vreme, "America", oficialul Uniunii și Ligii Societăților Românești din America.

Din corespondența cu diferiți preoți și din alte izvoare rezultă foarte clar că Episcopul Policarp și acei opozanți ai săi vedeau diferit viitorul Episcopiei. Din motive politice, menționate anterior, și din ambiție de promovare Episcopul Policarp căuta să subordoneze necondiționat Episcopia "Vatra" Patriarhiei Române. Opozanții lui erau la fel de vehemenți în a se opune unei atare gândiri. Nici în România Episcopul Policarp nu era extrem de aprobat.

El a enervat considerabil pe Regele Carol II prin co-

mentarii la adresa vieții personale a Regelui și prin faptul că, în mod deschis, Policarp sprijinea pe cei mai temuți adversari ai Regelui, membri ai Mișcării Legionare.

A fost deopotrivă trist și simbolic faptul că, la ultima plecare spre România, singurul care se găsea pe peron era tânărul George Găvrilă.

În România, vreme de aproape doi ani, Policarp a dus o viață de pensionar. În 1941, regimul Antonescu s-a declarat enervat de faptul că "de doi ani capătă salariu fără a face nimica".

Prin urmare, Policarp a fost numit episcop auxiliar la Ismail-Cetatea Alba. Canonic aceasta anula "episcopia" lui pentru Lumea Nouă. În același timp trebu-

ie reținut că acel teritoriu, ocupat de armata română în august 1941, a fost declarat în 1945, de către puterile victorioase ale războiului, ca "teritoriu ocupat de puterile Axei".

Episcopul Policarp a fost foarte activ acolo și a cooperat deplin cu Mitropolitul Visarion Puiu, cel care avea în administrare bisericească teritoriile ocupate de către armatele română și germană (nazistă) în Ucraina.

În 1944, Episcopul Policarp s-a refugiat din Ismail și a fost numit director al Institutului Teologic din București. Din 1945 până în 1946, el a fost episcop auxiliar al Maramureșului, la Sighetul Marmației.

În 1948, la vârsta de 64 de ani, a fost pensionat și de atunci a trăit ca membru al catedralei "Reîntregirii" din Alba Iulia și apoi stareț al minusculei schițe "Sfântul Ioan Botezătorul" din același oraș.

Între 1947 și 1952, mai degrabă indirect, Episcopul Policarp a fost parte din lupta ortodoxiei române din America.

În machinațiile și planurile Statului Roman și Patriarhiei Române din România comunistă, Episcopul Policarp nu mai avea nici un rol și, deci, a fost total marginalizat. După părerea mea ar fi un exercițiu inutil, steril, a încerca să restabilești care vor fi fost gândurile lui Policarp la acea vreme. Personal cred că erau pozitive. Cred!

Din lucrările și datele existente (și mă refer în primul rând la lucrările esențiale ale Profesorului Aurel Sasu din Cluj) rezultă că Episcopul Policarp a fost un personaj cuviincios și un ierarh harnic, dar de aici până la a pretinde "canonizarea" lui, trecerea lui între sfinții venerați, este un drum lung. Un drum prea lung!

Este o afirmație hazardată să pretinzi că el ar fi fost "în chip special persecutat" sau, mai exagerat, "martirizat" în vremea regimului comunist. O asemenea exagerare riscă să banalizeze crimele comuniste. Persecuțați special și martirizați au fost acei clerici care au suferit și murit în lagărele comuniste. Episcopul Policarp nu a fost între ei.

Rămâne un fapt că Episcopul Policarp a rămas în libertate, a continuat să primească o pensie și a murit în pace între ai lui. După "standardele" comunismului aceasta nu poate fi numită persecuție sau, oricum, el nu a fost persecutat mai mult decât zecile de milioane de oameni care au avut nefericirea să trăiască sub comunism.

După părerea mea, Episcopul Policarp a fost un om bun. Dar, tot după părerea mea, anume voci care cer "sanctificarea" lui sunt cel puțin exagerat stridente.

În primul rând este timpuriu să ceri "canonizarea" lui. O încercare de a introduce o asemenea sugestie a fost respinsă, pe bună dreptate, de către Sinodul Bisericii Ortodoxe din America, iar Sinodul Patriarhiei Române nici măcar nu a luat în considerare o asemenea sugestie. După părerea mea, o asemenea sugestie are totul în comun cu jocurile politice ale unei anume părți a clerului românesc din Lumea Nouă și nimic în comun cu credința. Asemenea strigări stridente, gen "Santa Subito", sunt complet străine duhului și tradiției ortodoxe.

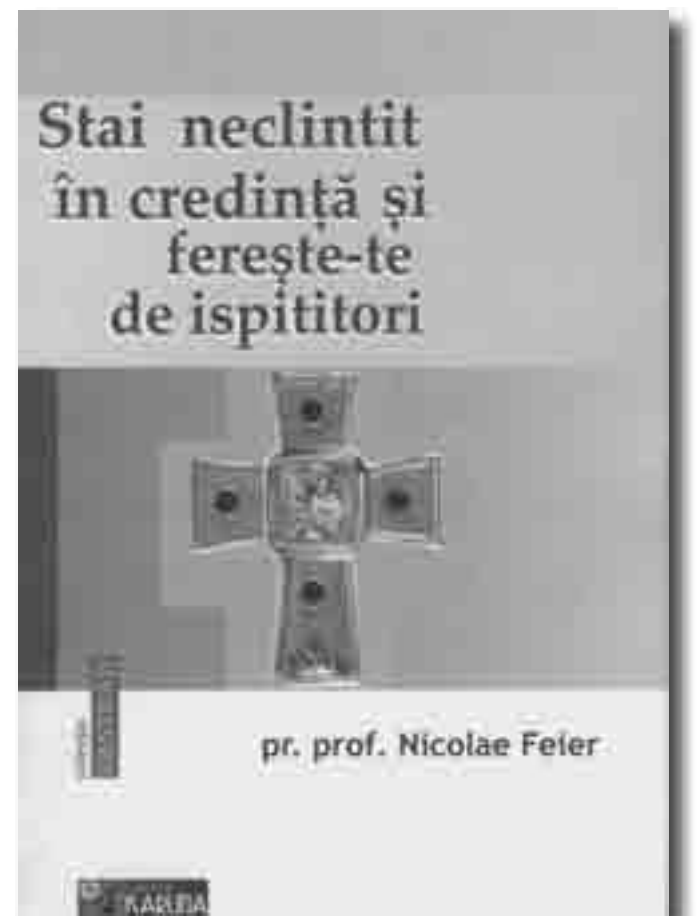
După părerea mea, această naivă cerință de "canonizare" este în detrimentul Ortodoxiei din Lumea Nouă, Ortodoxiei Românești și memoriei unui om bun.

Înarmarea sufletului

Mircea Gelu Buta

Părintele Nicolae Feier, bunul păstor de la Biserica „Coroana” din Bistrița, un îndrăgostit de minele noastre istorice, de oamenii și locurile care au fost și, poate, cel mai important, de modelele pe care le-au construit și le-au lăsat înaintașii, ne-a pus la dispoziție în această vară un valoros îndreptar, menit să ne ajute să stăm „neclintiți în credință și să ne ferim de ispititori”.

Deși îi place elocința, părintele Nicu folosește în construcția discursului său metoda de prezentare științifică, adică analiza-cauzală a ispitirilor și continuă, analitic, cu bună rânduială, să ne convingă că cea mai dreaptă cale spre mântuire este învățătura lui Iisus Hristos. Autorul ne atenționează că diavolul continuă să îl slujească pe Dumnezeu, în ciuda propriei lui voințe, așa cum sectarii dau impresia că îl slujesc acum pe Hristos, cum demult nimeni nu L-a mai slujit. Desigur, cel mai teribil și cel mai sfânt dar pe care Dumnezeu L-a dat oamenilor este libertatea. Asta se simte cel mai bine în Evanghelie. Iată de ce țința asupra spiritului este tocmai această carte, de pe care sectarii încearcă să ștergă praful „obișnuinței”, străduindu-se să ne-o prezinte ca pe ceva nou, teribil și uimitor.

Critica Evanghelică ne învață însă că a îngrași libertatea omenească, a-ți fi frică de ea înseamnă a nu crede în Sfântul Duh, pentru că libertatea omului în Dumnezeu este Duhul, iar numele necunoscut al lui Iisus este Eliberatorul și că, neacceptând libertatea, nu-L vom cunoaște niciodată pe El, Cel Necunoscut.

Știind că lumea poate să meargă și în altă direcție decât o chemă El și că, uneori, ar putea rămâne îngrozitor de singur, Iisus pune ucenicilor următoarea întrebare: „Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi El, oare, credință pe pământ?” (Luca 18, 8). Deși nu știm cu adevărat câți oameni sunt de partea și împotriva lui Hristos, deoarece pentru credință nu există statistică, întrucât aici nimic nu se decide prin cantitate, ci doar prin calitate, părintele Nicu devine, prin această perspectivă, un truditor care caută să ne convingă că „Iisus este același, ieri, și azi, și-n veci” (Evrei 13, 8).

Înzestrat cu un spirit iscoditor, ispitit de perspectivele ademenitoare ale culturii generale, împins de sentimentul datoriei față de interesele culturale ale românilor, pe care le socotește tot atât de legitime, părintele Nicu pune în serviciul nației atât întreaga sa capacitate intelectuală, cât și metoda severă de lucru, câștigată de-a lungul timpului.

Firea sa de om de acțiune, susținută de un entuziasm clocotitor, slujită de o elocință caldă, nu poate să-l rețină afară de scena activității cetățenești și de aici bucuria risipei în viața semenilor. Întreaga sa operă pastorală este străbătută de fiorul credinței în Fiul lui Dumnezeu, pe care încearcă cu toate energiile sufletului să o transplanteze și să o cultive în rândul oamenilor.

PELERINAJ în ȚARA SFÂNTĂ – ISRAEL

2 – 9 NOIEMBRIE 2014,
5 – 12 NOIEMBRIE 2014,
12 – 19 NOIEMBRIE 2014,
8 – 15 FEBRUARIE 2015,
4 – 11 MARTIE 2015
18 – 25 MARTIE 2015

ZBORURILE VOR FI EFECTUATE DIN CLUJ-NAPOCA

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează în perioada 2 – 9 NOIEMBRIE 2014, 5 – 12 NOIEMBRIE 2014, 12 – 19 NOIEMBRIE 2014, 8 – 15 FEBRUARIE 2015, 4 – 11 MARTIE 2015 și 18 – 25 MARTIE 2015 o serie de Pelerinaje în Israel. Pelerinajele își propun să refacă geografia locului în care a predicat și învățat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiativ pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de 610 Euro.

(În perioada 23 iulie – 30 iulie 2014 înscrierile și informațiile pentru pelerinaje se vor face doar la birou sau la numărul fix de telefon 0264 431 020, între orele 8.00 – 16.00)

Ziua I: ÎNTÂLNIRE pe AEROPORTUL INTERNAȚIONAL AVRAM IANCU din CLUJ-NAPOCA:

GRUPUL 1: 2 – 9 NOIEMBRIE 2014. (DUMINICĂ 2 NOIEMBRIE ora 14.20 OBLIGATORIU). Ierom. ANASTASIE

GRUPUL 2: 5 – 12 NOIEMBRIE 2014. (MIERCURI 5 NOIEMBRIE ora 14.20 OBLIGATORIU) PR GOGA DĂNUȚ

GRUPUL 3: 12 – 19 NOIEMBRIE 2014. (MIERCURI 12 NOIEMBRIE ora 14.20 OBLIGATORIU)

GRUPUL 4: 8 – 15 FEBRUARIE 2015. (DUMINICĂ 8 FEBRUARIE ora 14.20 OBLIGATORIU) PR CIPRIAN OVIDIU MARȚIȘ

GRUPUL 5: 4 – 11 MARTIE 2015. (MIERCURI 4 MARTIE ora 14.20 OBLIGATORIU)

GRUPUL 6: 18 – 25 MARTIE 2015. (MIERCURI 18 MARTIE ora 14.20 OBLIGATORIU)

Decolare la ora 16.30 (LA TOATE CELE ȘASE GRUPURI) și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv ora 19.30. Ne îndreptăm spre Tiberias. Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii ortodoxe-grești unde a avut loc prima minune din Galileea: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul Apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavriil cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față a Domnului Hristos. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). **Opțional și în funcție de timp vizită la Caprice-fabrica de aur și diamante.** Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua III:

Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvităanul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate – sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ziua IV

Mic dejun. Deplasare la Bethlehem. Vizitarea bisericii ortodoxe și a peșterii unde s-a născut Domnul Hristos, apoi a bisericii romano catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu microbuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica ortodoxă românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă-greacă unde vom vedea dudul lui Zaheu, Biserica și căminul românesc de la Ierihon și privire asupra Mănăstirii de pe Muntele Quarantaniei. Coborâm la Râul Iordan, unde vom fi botezați simbolic cu apă din Iordan de către preotul grupului, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Trecem pe la Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Programul zilei se încheie cu intrare gratuită la ștrandul Chibutzului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte dacă apa mării este la o temperatură potrivită pentru baie. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VIII

Mic dejun. Vizită la Ein Karem – patria Sf. Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf. Ioan și a Fântânii Fecioarei Maria. Deplasare la Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Mucenic Gheorghe. Continuăm drumul cu o deplasare la Tel Aviv (cu oprire la principalele obiective turistice), vizită în

Iope la biserica ortodoxă Sf. Mihail. **Deplasare spre aeroportul Ben Gurion, decolare de la Tel Aviv ora 20:20, aterizare CLUJ-NAPOCA ora 23.35.**

Preț: 610 Euro

Prețul include:

- Bilete de avion Cluj-Napoca – Tel-Aviv și Tel-Aviv – Cluj-Napoca;
- Taxe de aeroport;
- Asistență în aeroport la sosire și plecare;
- Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel;
- 7 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Bethlehem (5 nopți) – categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina
- 7 zile demi-pensiune (mic dejun și cină - BUFET SUEDEZ);

- Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Bethlehem, Gradina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor și Mănăstirea Sf Sava);

- Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului;
- Ghid evreu de naționalitate română în Israel;
- Preot însoțitor pentru grup:

Bagaje: bagajul de cală (1 buc.) max. 32 kg/pers., bagajul de mână max. 10 kg/pers. (fără lichide, cosmetice, obiecte tăioase sau ascuțite), dimensiunea bagajului de mână nu trebuie să depășească 56x45x25 CM.

Pretul nu include:

- Tips-uri (30 €) – (se achită în Israel);
- Asigurarea medicală de sănătate: 37 lei indiferent de vârstă

Acte necesare:

- Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.

Înscrieri, detalii și informații suplimentare puteți obține la sediul Centrului de Pelerinaje Renașterea, din Piața Avram Iancu nr. 2, la Dl. Cristian Moldovan. Tel: 0723-583822; 0264-431020; e-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro sau moldovandumitru@yahoo.com.

Ziua V

Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flevit (Domnul a plâns), Biserica ortodoxă rusească Sf. Maria Magdalena cu închinare la moaștele Sfintei Ecaterina ducesa Rusiei și a Sfintei Varvara de Smolensk, Grădina Ghetimani cu Biserica Nașunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Ghetimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa (DRUMUL CRUCII) cu cele 14 locuri în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, intrare și închinare în MORMÂNTUL DOMNULUI HRISTOS, vizitarea tuturor paracliselor sfinte de lângă Sfântul Mormânt. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VI

Mic dejun. Vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui rege David. Vizită la mănăstirea ortodoxă SFÂNTA CRUCE (unde a crescut copacul din care s-a realizat Crucea Răstignirii Domnului Hristos). Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf. Ioan Iacob Românul de la Neamț. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VII

Mic dejun. Deplasare la Ierihon. Intrăm în orașul

**PS EPISCOPUL
VASILE SOMEȘANUL**

August 2014

1 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului în biserica "Pogorârea Duhului Sfânt" din cartierul Zorilor, Cluj-Napoca;

2 aug.: oficiază Vecernia în biserica "Schimbarea la Față" din Cluj-Napoca;

3 aug.: slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul "Sfântul Vasile cel Mare" de la Căminul de Bătrâni din Bistrița. Oficiază slujba sfeștaniei în biserica nouă din parohia Jelna, Protopopiatul Bistrița și în noua Casă parohială;

4 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului în biserica Filiei Alunișu, Protopopiatul Huedin;

5 aug.: oficiază slujba Privegherii și călugăria maicilor Isidora și Dionisia în biserica Mănăstirii "Schimbarea la Față" din Ilva Mare, Protopopiatul Năsăud;

6 aug.: oficiază slujba resfințirii bisericii de lemn a mănăstirii și Sfânta Liturghie cu ocazia hramului. Oficiază Sfântul Maslu în Paraclisul Mănăstirii "Sfânta Elisabeta" din Cluj-Napoca.

8 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului și Sfântul Maslu în biserica "Sfântul Dumitru" din cartierul Mărăști, Cluj-Napoca;

9 aug.: oficiază Vecernia în biserica "Schimbarea la Față" din Cluj-Napoca;

10 aug.: slujește Sfânta Liturghie în Pridvorul bisericii Mănăstirii "Cuvioasa Paraschiva" de la Râșca Transilvană, protopopiatul Huedin. Oficiază Sfântul Maslu în Paraclisul "Sfinții Cosma și Damian" de la Spitalul Municipal din Dej;

11 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului în biserica Parohiei Piatra, Protop. Năsăud;

12 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului în biserica Parohiei Gilău, Protop. Huedin;

13 aug.: oficiază Paraclisul Maicii Domnului și slujba sfințirii icoanei Maicii Domnului în biserica Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca, Mănăstur;

14 aug.: în sobor de Arhiepiscop, participă la Procesiunea de la Gherla la Mănăstirea Nicula. Oficiază slujba Privegherii la Mănăstirea "Sfinții Împărați Constantin și Elena" de la Dobric, Năsăud;

15 aug.: slujește Sfânta Liturghie la Mănăstirea Dobric;

16 aug.: slujește Sfânta Liturghie la hramul Parohiei "Sfinții Martiri Brâncoveni" din Cluj-Napoca, Mănăstur. În biserica "Pogorârea Sfântului Duh" - Zorilor, oficiază botezul copilului David Alexandru Luca. În paraclisul "Sfântul Vasile cel Mare" de la Școala "Christiana" din Cluj-Napoca, Mănăstur, oficiază botezul fetiței Veronica Moldovan;

17 aug.: în biserica Parohiei Băișoara slujește Sfânta Liturghie, Parastasul pentru eroii satului și participă la festivitățile organizate cu prilejul "Zilei Comunei Băișoara". În paraclisul Spitalului de Endocrinologie din Cluj-Napoca oficiază botezul fetiței Teodora Sava;

18 aug.: participă la lucrările Sfântului Sinod;

20 aug.: rugăciune și meditație la Centrul de Îngrijiri Paliative "Sfântul Nectarie" din Cluj-Napoca;

23 aug.: în biserica "Sfântul Ioan Botezătorul" din Cluj-Napoca, Mărăști, oficiază botezul fetiței Maria Moldovan;

24 aug.: slujește Sfânta Liturghie în Parohia Gârboul Dejului cu ocazia întâlnirii fiilor satului și a decernării Titlului de Cetățean de Onoare cunoscutului rapsod și organizator de programe de

cântec popular colonelul Ovidiu Purdean Someș, fiu al satului. Oficiază botezul pruncului Luca Marian Antonese;

25 aug.: în cimitirul bisericii "Intrarea în Biserică a Maicii Domnului" din Prundu Bârgăului oficiază parastas pentru profesorii Andrei și Alexandrina Henc;

27 aug.: rugăciune și meditație și Parastas pentru Rozalia Flueraș la CÎP "Sf. Nectarie" din Cluj-Napoca. În biserica din Aghireș, în sobor de preoți oficiază Panhida pentru preoteasa Maria Tudoran;

29 aug.: slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca;

30 aug.: pe Vârful Țibleș din Masivul Țibleș, în sobor de preoți în frunte cu Preacucernicul Părinte Protopop Dr. Florin Stan al Protopopiatului Ortodox Român Târgu Lăpuș, în prezența autorităților politice și administrative din județele Maramureș și Bistrița Năsăud, oficiază slujba sfințirii Troiței și a Clopotului Monumentului ridicat pentru cinstirea jertfei Mântuitorului Iisus Hristos și a luptătorilor pentru libertate și demnitate, prin strădania Protosinghelului Gavriil Horț de la Mănăstirea "Nașterea Domnului" de la Piatra Fântânele, a Monahului Andrei Giurgi de la Mănăstirea Vad-Dej, originari din loc. Groșii Țibleșului, cu concursul Domnului Primar Ing. Nicolae Burza și a Maicii Starețe Pamfilia Soleanu de la Piatra Fântânele.

31 aug.: oficiază slujba sfințirii bisericii "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și a Sfintei Liturghii în filia Lacul, Parohia Sucutard - Gherla și înmânează Părintelui Paroh Grigore Moldovan, membrilor Consiliului și Comitetului Parohial și oficialităților implicate în realizarea evenimentului "Diplome de Aleasă Cinstire" din partea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Mircea Gelu Buta,
Amintiri despre Mitropolitul Bartolomeu Anania,
Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2013, 113 p.

edicul și universitarul Mircea Gelu Buta este cunoscut mediilor culturale de pe cuprinsul întregii țări cu precădere datorită profesionalismului cu care își exercită slujirea ca medic, a calităților de organizator a unor prestigioase manifestări

științifice¹ și a celor de dascăl, dovedite în activitatea desfășurată în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. De curând însă, a dovedit vădite calități scriitoricești, îndeosebi ca memorialist, prin publicarea volumului cuprinzând amintiri legate de vrednicul de pomenire Mitropolitul Bartolomeu, lucrare care, împreună cu alte activități editoriale similare, i-au adus și un premiu din partea comunității culturale bistrițene².

Volumul, structurat pe două părți, debutează cu reiterarea primei întâlniri a a autorului cu ierarhul cărturar, prilejuită de invitația făcută acestuia la sfințirea capelei Spitalului Județean din Bistrița (pp. 5-17). În fraze de dimensiuni inegale, asemănătoare cursului grăbit al unei ape de munte, autorul descrie, cu emoție, dar și cu atenție la detalii, felul în care s-a desfășurat aceasta. Impresionant este, între altele, și portretul, de-a dreptul diagnostic, pe care, cu precizia unui medic aflat la consultație, îl face părintelui Anania, accentuând cu precădere trăsăturile ce-l defineau din perspectivă morfo-psihologică: „...am reținut

¹ Cum este seminarul *Medicii și Biserica*, devenit deja o tradiție. O mare parte a materialelor prezentate aici au fost antologizate în seria editorială omonimă. A se vedea, de exemplu: Mircea Gelu Buta, ed., *Medicii și biserica*, vol. 2 - „Calitatea vieții la omul suferind, alimentație și spiritualitate creștin-ortodoxă”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 3 - „Pentru o bioetică creștină, aspecte speciale determinate de relația dintre teologie și medicină”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 4 - „Familia, nașterea, tehnologii medicale de reproducere asistată (propoziții teologice, medicale, juridice și folozofice)”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 5 - „Teologie și ecologie”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2007; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 6 - „Perspectiva ortodoxă contemporană asupra sfârșitului vieții”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 7 - „Perspectiva creștin-ortodoxă asupra prelevării și transplantului de organ”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 8 - „Bioetica creștină și provocările lumii secularizate (partea întâi)”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 9 - „Bioetica creștină și provocările lumii secularizate (partea două)”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 10 - „Medicină și spiritualitate în abordarea pacientului terminal”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012; Idem, *Medicii și biserica*, vol. 11 - „Etica martirajului și a morții martirice”, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.

² <http://www.mesagerul.ro/2014/03/04/premiile-miscarea-literara-2014>, accesat 23.07.2014.

personalitatea acestuia, compusă dintr-un amestec teribil de asprime, împletită subtil cu tandrețea. Zâmbetul de bun venit, dublat de o privire scrutătoare, plecată de sub sprâncenele păduroase, au fost însoțite de o electrizantă strângere de mână. Apoi, cu un gest de boier care nu admitea refuzul, ne-a poftit să luăm loc pe fotoliile capitonate, care, deopotrivă cu biroul și cu celelalte piese de mobilier din încăperea, aveau ceva „șagunian” (p. 7).

Urmează apoi descrierea evenimentului sfințirii, presărată cu impresii și cu amănunte, pe care autorul le prezintă în chip detaliat, vădit impresionat de felul în care s-au desfășurat ele. Datorită descrierii ritualului sfințirii capelei spitalului bistrițean, lucrarea se interferează și cu sfera teologiei liturgice, având o valoare de-a dreptul testimonială. La rândul ei, aceasta este sporită de prezența unui fragment consistent din cuvântul rostit de ierarhul clujean atunci, care confirmă, teza deja împământenită, conform căreia Înaltpreasfințitul Bartolomeu era un predicator de înaltă ținută.

Episodul din debut este urmat de descrierea unui eveniment de care sunt profund legați atât autorul memoriilor, în calitate de inițiator și susținător, cât și comunitatea medicală și cea clericală românească, Seminarul *Medicii și Biserica*, devenit deja o tradiție (pp. 19-28).

Acestora li se adaugă amintiri din momentele de răgaz și voroavă în care ierarhul se destăinuia domnului doctor și celor care îl însoțeau (pp. 29-40), un episod în care sunt prezentate aspecte legate de volumul enorm de muncă pe care acesta l-a depus la traducerea *Bibliei* (pp. 41-46), dar și un capitol în care este descrisă vizita regelui Mihai la mănăstirea Nicula cu prilejul sărbătorilor de iarnă, însoțită, din nefericire, de un accident al mitropolitului, care a pricinuit un popas al celui din urmă la spitalul de ortopedie. Momentul, descris cu acribia cronicarului, este unul deosebit atât prin cadrul cât și prin conținutul său, fapt pentru care îl redăm aici: „Am încercat în zadar să vorbesc la telefon cu clinica de ortopedie din Cluj. În situația aceasta, Regele a hotărât să mergem acolo, la spitalul unde Înalțul se afla internat.

Apariția Majestății ale și a celorlalți membri ai Casei Regale a surprins și a uimit personalul medical de toate gradele în acea noapte dintre anii 2006 și 2007. Luasem cu mine o sticlă de șampanie și câteva pahare, astfel încât Regele și Mitropolitul au ciocnit o cupă, urându-și: „La Mulți Ani!” (p. 53).

Volumul este continuat apoi cu câteva descrieri care relevă sensibilitatea părintelui ca mare iubitor de muzică (pp. 55-62), evlavia lui pentru Sfinții Năsăudeni (p. 65), și calitatea lui de promotor al unității creștine izvorâte din dragostea sinceră pentru Hristos (pp. 67-75), dar și cu prezentarea unui eveniment important pentru teologia românească și viața culturală a urbei bistrițene, respectiv lansarea ediției jubiliare a *Sfintei Scripturi*, în traducerea arhierului avocat, aici (pp. 83-91).

Addenda (pp. 83-112), în care se regăsește și episodul anterior pomenit, conține și două episoade care, plasate la începutul lucrării, ar fi putut avea, într-o manieră proustiană, rolul de momente-portal. Din originalitate însă, sau probabil și din alte pricini, autorul preferă ca ele să încuneze volumul, în loc să-l deschidă. Este vorba despre descrierea slujirii arhieresti desfășurate, cu prilejul praznicului din anul 2005, la mănăstirea „Piatra Fântânele”. Asemenea părții introductive, și acest pasaj conține un fragment amplu din cuvântul rostit cu acest prilej ce către mitropolitul cărturar, fapt ce dă valoare lucrării și face din ea un izvor pentru viitoarele cercetări ce vor avea în vedere activitatea sa omiletică³. Volumul se încheie, într-un mod aproape previzibil, cu un interviu realizat în anul 2010 de către autor cu ierarhul (pp. 101-112). În cadrul lui, sunt evocate momente importante ce i-au influențat traseul biografic, și sunt discutate probleme importante, mai vechi sau mai noi, ale teologiei și vieții bisericești.

Întreaga lucrare se constituie, după cum se poate observa, într-un pios omagiu adus celui care a fost mitropolitul-cărturar Bartolomeu Anania și într-o mărturie importantă privitoare la viața și activitatea lui. În activitatea desfășurată cu prilejul elaborării ei, autorul se dovedește un adevărat urmaș în slujirea cuvântului (cf. p. 8), al personajului avocat, fapt pentru care, opera se constituie deopotrivă într-o lectură informativă și formativă în care cititorul va regăsi atât informații literare, cât și detalii și picanterii istorice care-l vor face atent și-i vor stârni curiozitatea de la începutul și până la finalul ei.

Iuliu-Marius Morariu

³ Lucrare care, probabil, se va edita în curând, dat fiind faptul că abordări ale personalității mitropolitului din perspective opere literare sau a activității episcopale există deja. Cf. Nicoleta Pălimaru, *Valeriu Anania: opera literară*, col. „Paradigme”, Editura Limes/Renașterea, Cluj-Napoca, 2011; Ioan Lazăr, *Un om pentru eternitate: Bartolomeu Valeriu Anania - antologie de eseuri, studii și articole*, Editura Petrescu, Râmnicu Vâlcea, 2012; Lucian Vasile Băghiu, *Valențe polifonice ale prozei și dramaturgiei lui Bartolomeu Valeriu Anania*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004; Aurel Sasu, *Starea de excepție: Valeriu Anania, omul și destinul - 1946*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010; Beatrice Știr, *Valeriu Anania publicistul*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2011.

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În fiecare **sâmbătă**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

August 2014

1 august: În biserica cu hramul „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii (parohi: Pr. Daniel Vălean și Pr. Aurelian Cherecheș), protopopiatul Turda, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Inspectează lucrările de amenajare a clădirii noului centru social pentru vârstnici din parohie. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar - social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 august: Oficiază Sfânta Liturghie în demisolul Bisericii „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” din Florești (paroh: Pr. Ovidiu Martiș), protopopiatul Cluj I. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial.

În biserica parohiei Suarăș, protopopiatul Dej, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hiroteseste într-un sachelar pe părintele paroh Daniel Cristian Câmpean.

3 august: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hiroteseste într-un duhovnic pe PCuv. Ieromonah Cleopa Dobocan, starețul Mănăstirii „Sfântul Pantelimon” de la Dâncu, protopopiatul Huedin.

4 august: În parohia Bața (paroh: Pr. Mihăilă Moldovan), protopopiatul Beclean, oficiază slujba înmormântării credinciosului Alexandru, tatăl părintelui Cosmin Trif, secretarul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Pe altarul de vară al Mănăstirii de la Piatra Craiului, slujește Vecernia și Litia. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

5 august (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Piatra Craiului, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Face o vizită în biserica din Poieni (paroh: Pr. Cosmin Copaci) și în biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Huedin (parohi: Pr. Ioan Morcan și Pr. Dorel Pușcaș), protopopiatul Huedin. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din parohia Vâlcele (paroh: Pr. Iliuță Popa), protopopiatul Cluj I, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

6 august (Schimbarea la Față a Domnului Iisus Hristos): Cu prilejul hramului, pe Altarul de vară al Mănăstirii de la Cheile Turzii (stareț: Protos. Teofil Popescu), protopopiatul Turda, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Face o vizită pe șantierul noii capele mortuare din localitatea Petreștii de Jos. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica parohiei Crișeni, protopopiatul Turda, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ioan, fiul părintelui paroh Sorin Moldovan. Rostește un cuvânt de învățătură.

7 august: În cupola Catedralei Mitropolitane, inspectează lucrările de pe șantierul de pictare în tehnica mozaic. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită pe șantierul noii biserici din parohia Suatu (paroh: Pr. Ioan Danciu), protopopiatul Cluj I. Este însoțit de domnul Ionuț Bujeniță, inginerul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, participă la vernisajul expoziției „Ars Incognita – Fascinanta lume a unui iconar din secolul al XVIII-lea” Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În biserica parohiei Nadășu, protopopiatul Huedin, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hiroteseste într-un sachelar pe părintele paroh Nicolae Marian Văcariu. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

8 august: În biserica mare din Feldru (parohi: Pr. Gligore Toadere și Pr. Ioan Iliș), protopopiatul Năsăud, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

9 august: Pe Altarul de vară al Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda (stareț: Monahia Andreea Zdrobău), săvârșește Sfânta Liturghie cu prilejul împlinirii a 413 ani de la moartea Voievodului Mihai Viteazu. Rostește cuvântul de învățătură.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei la hramul Mănăstirii Cheile Turzii, 6 august, 2014.

La monumentul lui Mihai Voievod Viteazu oficiază slujba Parastasului și asistă la manifestările culturale și militare organizate cu acest prilej. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în parohia Corvinești (paroh: Pr. Vlad Rareș Murgoi), protopopiatul Beclean.

În biserica din Braniștea, protopopiatul Beclean, slujește Paraclisul Maicii Domnului, slujba de sfințire a unei noi troițe și rostește o cateheză. Acordă părintelui paroh, Gavrilă Făzacaș, distincția „Crucea Arhiepiscopală”.

10 august: În parohia Cheia, protopopiatul Turda, săvârșește Sfânta Liturghie și slujba de sfințire a casei parohiale. Rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste într-un iconom pe părintele paroh Ioan Țărmure. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

11 august: Îi vizitează pe romii de la Pata Rât. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic și de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar - social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica parohiei Dăbâca (paroh: Pr. Ovidiu Ioan Feldiorean), protopopiatul Gherla, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Îi vizitează pe tinerii din ASCOR, povățuitor duhovnicește de PC Pr. Ciprian Negrean, prezenți în tabăra organizată în localitatea Dăbâca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

12 august: Primește la reședință pe PS Părinte Ignatie Mureșanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Spaniei și Portugaliei.

Împreună, vizitează sediul Facultății de Teologie și oficiază slujba de sfințire a noilor clopote ale Bisericii „Sfântul Evanghelist Matei” (parohi: Pr. Marian Andreica și Pr. Emanuel Cășvean), din cartierul clujean Mănăștur. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș.

În biserica din Oarța de Sus (paroh: Pr. Dumitru Vlad), slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

13 august: În biserica parohiei Teaca (paroh: Pr. Vasile Chița), protopopiatul Bistrița, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Vizitează noua Capelă mortuară din localitate.

14 august: Conduce procesiunea de la Biserica „Sfântul Nicolae” (paroh: Pr. Aurel Mureșan) din Gherla, înspre Mănăstirea Nicula.

Pe Altarul de vară al Mănăstirii Nicula, împreună cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox al Europei de Nord și cu PS Părinte Ignatie Mureșanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, slujește Vecernia, Litia și Slujba Privegherii cu Prohodul Adormirii Maicii Domnului.

15 august (Adormirea Maicii Domnului): Cu prilejul hramului, împreună cu ierarhii prezenți, pe Altarul de vară al Mănăstirii Nicula, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor și de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În curtea Bisericii „Sfântul Gheorghe Nou” din București, participă la emisiunea „Jocuri de Putere” moderată de domnul Rareș Bogdan și dedicată Sfinților Martiri Brâncoveni.

16 august (Sfinții Martiri Brâncoveni): În sobor de arhierie, având în frunte pe Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, participă la slujba de resfințire a Bisericii „Sfântul Gheorghe Nou” din București și la Sfânta Liturghie.

17 august: Săvârșește slujba de resfințire a bisericii, Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în parohia Borșa, protopopiatul Cluj I. Acordă părintelui paroh, Ștefan Moldovan, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

18-19 august: La Reședința Patriarhală din București, sub conducerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și la ședința de lucru a Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române.

20 august: În Capela din cimitirul orașului Beclean, oficiază slujba înmormântării credinciosului Prunea Nicolae Dănuț. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

21 august: Face o vizită pe șantierul bisericii „Învierea Domnului” (paroh: Pr. Coriolan Dura), din cartierul clujean Zorilor și pe șantierul bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” (paroh: Pr. Vasile Raus), din cartierul clujean Mănăștur.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Pantelimon” de la Dâncu (stareț: Ierom. Cleopa Dobocan). Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 august: În localitatea Porumbacu de Sus, județul Sibiu, se întâlnește cu absolvenții Facultății de Construcții Căi Ferate, București, promoția 1972. Rostește un cuvânt ocazional.

23 august: Face o vizită pe șantierul Centrului de Tine-

ret de la Sângerz-Băi (coordonator: Pr. Tudor Mudure) și pe șantierul de construcție a noii case parohiale din Sângerz-Băi I (paroh: Pr. Dacian Șanta).

La Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Țara Năsăudului, se întâlnește cu voluntarii Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși din județul Bistrița. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

La invitația domnului Prof. Univ. Dr. Toma Mugea, săvârșește slujba de sfințire a unei Troițe amplasată la marginea hotarului localității Agârbiciu (paroh: Pr. Vlad Pop), protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt de învățătură.

24 august: Săvârșește Sfânta Liturghie și slujba de sfințire a monumentului eroilor în localitatea Valea Ungurașului, filie a parohiei Ceaba, protopopiatul Gherla. Hirotesește într-un sachelar pe părintele paroh Mihai Koblicska. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

25 august: Face o vizită la Gimnaziul Ortodox din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

26 august: Face o vizită pe șantierul bisericii „Sfântul Apostol Andrei” din Apahida (paroh: Pr. Sorin Trâncă), pe șantierul bisericii din filia Căianu Vamă (paroh: Pr. Costel Neguț), pe șantierul bisericii din Zorenii de Vale, filie a parohiei Mociu (paroh: Pr. Iustin Câmpean), protopopiatul Cluj I și în parohia Berchieșu (paroh: Pr. Vasile Florin Negru), protopopiatul Turda.

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Mihai Viteazu (parohi: Pr. Traian Nica și Pr. Ioan Oșan), protopopiatul Turda, oficiază slujba de sfințire a noului clopot. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

27 august: Face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Ilie și Lazăr” de la Cristorel (satreță: Monahia Paraschiva Buculei), protopopiatul Cluj I. Este însoțit de domnul Cristian Moldovan, directorul Centrului de Pelerinaje „Renașterea”.

28 august: Face o vizită în parohia Orman (paroh: Pr. Liviu Retegan), protopopiatul Gherla.

În biserica din Aghireșu, protopopiatul Huedin, oficiază slujba înmormântării pentru preoteasa Maria, soția părintelui paroh Romel Todoran. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

29 august (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Cormaia (stareță: Stavr. Ecaterina Ghiran), protopopiatul Năsăud, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Vasile Stanciu, Decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

30 august: Săvârșește slujba de binecuvântare a demisolului Bisericii „Sfântul Alexandru” din Cluj-Napoca. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom pe părintele paroh Claudiu Melean. Acordă domnului Alexandru Bucur, distincția „Crucea Transilvană”.

În biserica Mănăstirii „Piatra Fântânele”, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Darius Petru și Violeta Andreea Gavriiloie. Rostește un cuvânt de învățătură.

31 august: Săvârșește slujba de resfințire a bisericii din Căpușu Mic, protopopiatul Huedin. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh Dumitru Rodilă. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Activități ale Facultății clujene de Teologie Ortodoxă (august 2014)

Dacian But-Căpușan

Mănăstirea „Buna Vestire” de la Pătrângenii, județul Alba, a găzduit în perioada 1-11 august 2014 a noua ediție a Taberei Naționale de Artă Sacră, organizată în colaborare cu Centrul de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca”, al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Au participat 11 studenți de la specializarea Artă Sacră din cadrul facultății noastre.

Proiectul este coordonat de asist. univ. dr. Marius Ghenescu, președinte al Centrului de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca”.

Prima ediție a avut loc în anul 2006, fiind inițiată de ÎPS Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, pe atunci Arhiepiscop al Alba Iuliei.

În perioada 26-27 august 2014 s-a desfășurat examenul pentru obținerea gradului didactic II pentru profesorii de religie. Au participat 13 de dascăli din: Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Arhiepiscopia Alba Iuliei, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului, Episcopia Sălajului și Episcopia Covasnei și Harghitei.

Paul Gherasim, ΛΟΓΟΣ

În prima parte a lunii septembrie 2014 va avea loc examenul de admitere la Școala Doctorală de Teologie „Isidor Todoran” a Facultății noastre, în conformitate cu Legea Educației Naționale, legislația subsecventă acesteia și Hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Concursul constă în două probe scrise: la Teologie Dogmatică și disciplina de specialitate și un colocviu. Studiile universitare de doctorat reprezintă cel de-al III-lea ciclu de studii universitare.

Școala Doctorală de Teologie din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și-a început activitatea în anul 1995, primul îndrumător de doctorat fiind

Pr. prof. univ. Ioan Ică sr. În momentul de față sunt afiliați acestei școli doctorale zece conducători de doctorat. Începând cu anul universitar 2007-2008, Școala Doctorală poartă numele marelui dogmatist Isidor Todoran.

Specializările oferite pentru admitere, sesiunea septembrie 2014 sunt: Spiritualitate ortodoxă, Muzică bisericească și Ritual, Teologia Vechiului Testament, cu elemente de arheologie biblică și limbă ebraică, Istoria Bisericii Ortodoxe Române cu Noțiuni de paleografie, Misiologie și ecumenism, Istorie bisericească universală, Studiul biblic și exegetic al Noului Testament, Omiletică și Catehetică, Teologie Pastorală și Morală creștină. Sunt scoase la concurs locuri finanțate de la bugetul de stat și locuri cu taxă, atât cu frecvență, cât și cu frecvență redusă.

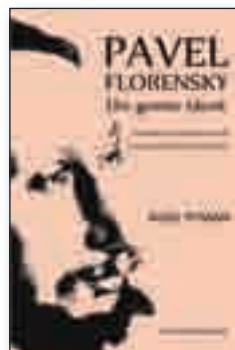
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

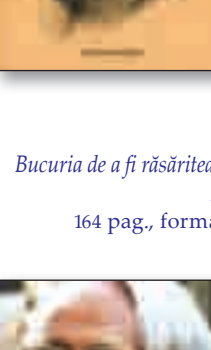
KALLISTOS WARE & GRAHAM SPEAKE (eds.), *Muntele Athos. Microcosmos al Răsăritului Creștin*, Colecția Spiritualitate 5, 282 pag., format 127x20 mm., Preț 25 lei.

SF. IGNATIE BRIANCIANINOV, Colecția Spiritualitate 8, 283 pag., format: 130x200 mm Preț 20 lei.

AVRIL PYMAN, *Pavel Florensky. Un geniu tăcut. Dramatică și extraordinară viață a necunoscutului Da Vinci al Rusiei*, Colecția: Mari teologi ai sec. XX, 2, 492 pag., format: 135x200 mm, Preț: 45 lei

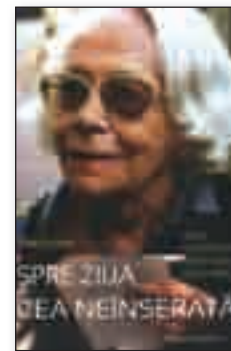

DAN CIACHIR, *Bucuria de a fi răsăritean. Convorbiri cu Leonid Dragomir*, 164 pag., format 127x200 mm. Preț 15 lei.

OLGA LOSSKY, *Spre ziu cea neînserată. Viața Elisabetei Behr-Sigel (1907-2005)*, Colecția: Mari Teologi ai sec. XX 3, 463 pag., format: 145x210 mm Preț: 25 Lei

ARHIM. ZAHARIA ZAHAROU, *Răscumpărând vremea (Efeseni 5, 16). Cuvinte de mântuire către inimile iubitoare de Hristos, împărtășite la Cluj-Napoca, 5-7 iunie 2012*, 138 pag., format: 130x200 mm, Preț: 10 lei

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Pr. Ioan Bizău, Dacian But Căpușan, Mircea Gelu Buta, Elena Chirceș, Doina Curticăpeanu, Cezar Login, Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Pr. Dan Popovici, Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Tabăra de vară ASCOR în ținuturile lui Gelu

Tatiana Onilov

Anul acesta, la început de august, în postul Adormirii Maicii Domnului, Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România (ASCOR), filiala Cluj-Napoca a organizat tabăra de vară pentru tineri în localitatea Dăbâca. Satul, care adăpostește fosta cetate a comitatului sau chiar cetatea regală a lui Gelu, după cum susțin unii arheologi și oameni de știință, locul de o semnificație istorică aparte pentru Transilvania, a fost gazda primitoare a peste două sute de tineri ce au ales să-și petreacă altfel timpul liber.

Liturgiile zilnice, slujbe de seară în cadrul cărora a fost în-
tonat *Paradisul Maicii Domnului Pantanassa*, discuții și cateheze, o varietate de ateliere, drumeții, dar și multe activități-surpriză i-au așteptat pe cei care au preferat să se destindă într-un atare mod.

Ateliere mai vechi, dar și rucodelii mai noi

Așa cum se știe, specificul taberei de vară adresată studenților constă în trăirea și valorificarea tradițiilor creștin-ortodoxe, dar și a datinilor strămoșești. Organizatorii evenimentului s-au îngrijit ca cele două aspecte fundamentale să transpară în toate activitățile duhovnicești, culturale și meșteșugărești din timpul taberei de la Dăbâca.

Astfel, voluntarii dibaci ai ASCOR, tineri care și-au dezvoltat pe parcursul anilor diverse talente și îndemânări, au desfășurat o paletă vastă de ateliere. Împlinirea metanierelor și a cruciulițelor, sculptatul în lemn, brodatul procovețelor, restaurarea costumelor populare, realizarea icoanelor prin metoda litografierii au animat mulți tineri și tinere dornici de a învăța tehnici de lucru manual.

O noutate a taberei a fost atelierul de confecționat opinci. Președintele ASCOR, Bogdan Dincă, coordonatorul acestui atelier, a reușit să stârmească interesul multor participanți, care s-au implicat activ în meșteșugirea încălțăminte tradiționale. La sfârșitul taberei roadele au fost vizibile: zeci de perechi de opincuțe au fost gata de a fi purtate. Acestea sunt destinate mai ales pentru evenimentele culturale organizate de ASCOR Cluj-Napoca, atunci când tinerii se îmbracă în straie populare.

Un alt atelier nou, extrem de popular printre participanții taberei, a fost cel de comunicare non-violentă. Cum să îți structurezi discursul într-o manieră prietenoasă, cum să te adresezi celuilalt pe un ton non-agresiv chiar și în condiții mai constrângătoare, cum să comunici corect cu copiii, cum să fii model pentru ei au fost câteva din întrebările la care coordonatoarea atelierului, Virginia Neacșu, a știut să răspundă și să ofere soluții. Cursul de comunicare non-violentă a fost foarte util mai ales pentru educatoarele și învățătoarele din cadrul comunității Bisericii Studenților, care sunt mereu interesate de găsirea unor metode cât mai adecvate de comunicare cu cei mici.

Activități sportive pentru iubitorii de mișcare și de natură

Tabăra de vară de la Dăbâca s-a dovedit a fi o alternativă foarte atrăgătoare și pentru firile mai sportive. Și anul acesta, Părintele Teodor Tare, fost ascorist, a venit în tabăra pentru studenții creștini-ortodocși pentru a sluji alături de Părintele Ciprian Negreanu și Părintele Ovidiu Feldiorean, parohul satului Dăbâca, dar și pentru a le oferi tinerilor posibilitatea de a participa la atelierul pentru supraviețuire. Părintele Teodor a fost instructorul principal al atelierului care a captivat majoritatea tinerilor interesați de cum poți învăța să aprinzi focul fără chibrituri, cum reușești să găsești punctele cardinale fără busolă sau cum să identifici locul potrivit pentru a construi un

bordei în mijlocul pădurii, alungând anterior lupul sau ursul care ți-ar fi putut pune în primejdie viața. Atelierul s-a dovedit a fi atrăgător nu doar pentru partea teoretică, ci, mai degrabă, pentru ilustrare practică a informației expuse de Părintele Teodor, fost militar cu multe cunoștințe în domeniu. Atracția majoră a atelierului s-a dovedit a fi tiroliana construită peste o prăpastie din pădurea ce împrejmuiește Dăbâca. Cu mic, cu mare, fete și băieți – toți au trebuit să fie foarte curajoși pentru a testa și pentru a traversa o porțiune de traseu la o altitudine de câțiva metri deasupra unui teren prăpăstios. Senzațiile au fost puternice și așteptate de mulți, întrucât pentru tiroliană a existat un interes continuu și s-au format cozi mari pentru a avea bucuria de a încerca acest sport extrem.

A existat și o echipă de volei în tabăra de la Dăbâca. Tinerii s-au ambiționat și s-au mobilizat pentru a forma o echipă și pentru a participa la un campionat local. Echipa adversară a fost alcătuită din primarul localității, vice-primarul, funcționari din administrația publică locală și alți experți în ale voleiului – veterani din Dăbâca, care odinioară formau o echipă veritabilă de volei, câștigătoare a multor premii naționale. Competiția a fost strânsă, iar scorul apropiat. Totuși, cei cu experiență de câștigători ai concursurilor de volei, echipa veteranilor din Dăbâca, au câștigat meciul amical.

O surpriză foarte frumoasă din partea organizatorilor taberei, dar și din partea unor oameni cu inimă mare din localitatea Dăbâca, a fost atelierul de echitație. Unii au făcut primele încercări în călărie, alții și-au reamintit cum ar trebui să înșeuze un cal, iar

cei mai pricepuți au demonstrat că s-ar descurca foarte bine dacă ar fi lăsați să meargă la trap sau la galop pe un cal mai năvăș.

Momente cultural-artistice încununate de voie bună și descoperitoare de talente

Oana Raluca Băilă, vicepreședinta ASCOR și cea care s-a îngrijit de bunul mers al lucrurilor la bucătărie, de desfătarea olfactivă a participanților, dar și de multe activități culturale, a organizat un atelier de teatru, în cadrul căruia, timp de câteva zile s-a montat, regizat, repetat și interpretat o piesă de teatru inspirată din *Faptele Apostolilor*. Spectatorii au apreciat ingeniozitatea regizoarei, dar și spontaneitatea, creativitatea și talentul tinerilor actori.

Tot la capitolul activități culturale s-a încadrat și spectacolul intitulat *Seara talentelor*. Propunerea de a organiza o asemenea seară a venit de la Părintele Ciprian Negreanu, duhovnicul și îndrumătorul tinerilor din ASCOR și din comunitatea Bisericii Studenților. Evenimentul a fost dedicat poetului, dar și Preotului Alexei Mateevici, cunoscut mai ales pentru poezia *Limba noastră*.

Multe talente neștiute au fost descoperite pe scena Căminului cultural de la Dăbâca: cântece la chitară, recital de poezii, intonări de imnuri, o superbă suită de cântece populare inspirate din muzica maestrului Anton Pann

pregătită în mai puțin de două zile și interpretată în cadrul evenimentului de fete și băieți hărăziți cu voci frumoase și cu talent

muzical deosebit. A impresionat și momentul artistic în care doi tineri au jonglat cu diverse obiecte, au făcut scamatorii și i-au bine-dispus pe spectatori ai domo marilor artiști de la circ. *Seara talentelor* a fost un moment inedit pentru tabăra organizată de ASCOR, care a valorificat în cel mai bun cu putință mod oameni minunați, prompti și ingenioși, tineri cu inimi pline de viață, dornici de a readuce și

de a păstra tradițiile românești. Tot în cadrul acestui eveniment a fost interpretată și *Balada Martirilor Brâncoveni* (*Balada Sfântului Constantin Brâncoveanu*), linia melodică fiind inspirată, de asemenea, din muzica lui Anton Pann. Emoționantă și redescoperitoare de adevăr istoric, balada a fost cântată nu doar în fața participanților taberei, dar și în fața tuturor invitaților care au poposit la Dăbâca. Clipe cu atât mai speciale, cu cât anul acesta Biserica Ortodoxă Română comemorează 300 de ani de la martiriul Sfinților Brâncoveni și de la trecerea lor în rândul mucenicilor lui Hristos.

Vorbe de duh și de încurajare din partea ierarhilor invitați în tabără de la Dăbâca

În cea de-a doua parte a taberei, au avut loc o serie de întâlniri cu mai mulți ierarhi, pe care tinerii îi așteaptă cu mare drag de fiecare dată. Iar ierarhii nu întârzie să vină, să participe la slujbe, să stea de vorbă cu cei din tabără și să îi încurajeze în toate lucrurile bune pe care le fac.

ÎPS Andrei Andreicuț, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a oferit multe binecuvântări arhieriești, iar în cuvântul de învățătură a ținut să sublinieze că în perioada Postului Adormirii Maicii Domnului „trebuie să medităm la importanța împlinirii celor zece porunci, întrucât poruncile sunt făclie călăuzitoare pentru toți creștinii”. Potrivit ÎPS Andrei, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu îi iubește pe cei ce împlinesc poruncile Mântuitorului și îi ajută să izbutească în toate necazurile și în situațiile dificile.

Preasfințitul Ignatie Mureșanul, Episcopul vicar al românilor din Portugalia și Spania, cel de-al doilea invitat al taberei, a vorbit despre jertfa creștinului din zilele noastre, despre milostenie și despre propovăduire, despre crucea ierarhilor slujitori în Occident, despre identitatea creștinilor aflați în afara hotarelor României, dar și despre multe experiențe personale, în care a întâlnit oameni frumoși, oameni mărturisitori, iubitori de Ortodoxie. PS Ignatie i-a îndemnat pe tineri să fie deschiși, să nu lase loc inhibițiilor de tot felul să îi macine și să le conducă viața. „Nu vă lăsați inhibițiile să vă roadă. Un om inhibat e un om nefericit. De aceea, e foarte greu să ai un spor duhovnicesc. Povestii-vă sufletul! Să vă străduiți să spargeți carapacea sufletului. Acest lucru se poate înfăptui mai ales prin Taina Spovedaniei, acolo unde avem prilejul să vorbim cu Dumnezeu. Spovedania sparge toate lacătele!”, a îndemnat PS Ignatie. De asemenea, ierarhul i-a încurajat pe tineri să nu fie intimidați niciodată în fața științelor despre existența sau non-existența lui Dumnezeu, încurajându-i să fie mărturisitori demni ai credinței Ortodoxe. Potrivit Sfinției Sale, aceasta este jertfa unui tânăr creștin: cea de a-L urma pe Hristos și cea de a demonstra că prin viața sa el este în contrast cu tot ce se întâmplă în jurul lui și că el are puterea să îi destabilizeze pe cei din preajma lui. „Tinerii trebuie să aibă bucuria vieții și înțelepciunea unui suflet bine rânduit. Toate trebuie să fie în armonie. Nici propovăduire fără de măsură, dar nici lașitate de a propovădui”, a fost unul din mesaje-cheie ale PS Ignatie.

Preasfințitul Macarie Drăgoi, Episcopul Europei de Nord a fost alături de tinerii din tabără timp de aproape o zi. Foarte apropiat de tineri, foarte dornic de a povesti despre credincioșii din țările scandinave, PS Macarie a oferit răspunsuri la întrebările care, în marea lor majoritate, s-au referit la Ortodoxia din țările Europei de Nord. Sfinția Sa a afirmat că țările scandinave sunt cele mai secularizate țări din toată Europa, iar misionarismul în aceste ținuturi se aseamănă cu primele propovăduiri ale apostolilor. „În anul 2008 s-a reaprins candela misiunii în aceste ținuturi. E o mare provocare să faci misiune în Occident, mai ales în țările Europei de Nord. Mi-am asumat această misiune de apostol, deoarece am găsit acolo parohii foarte divizate, fără preoți și fără credincioși. În 2008, existau doar trei parohii în Norvegia și Danemarca. Acum sunt mult mai multe. Vin preoți tineri care formează parohii noi, cu mulți credincioși

râvnitori”, a afirmat PS Macarie. O altă preocupare a ierarhului este de a descoperi și de a-i face cunoscuți localnicilor pe sfinții lor, sfinți ale căror moaște nu s-au mai păstrat, dar despre care mai există date biografice în bibliotecile sau arhivele acestor țări. PS Macarie depune toate eforturile posibile de a traduce documente, de a cerceta arhivele, pentru a-i face pe europenii din Scandinavia, Norvegia, Danemarca, dar și pe românii situați acolo, interesați de viața martirilor de pe aceste meleaguri. Drept dovadă pentru tot dragul pe care îl are pentru Sfinții Europei de Nord, la sfârșitul întâlnirii cu tinerii din tabăra de la Dăbâca, PS Macarie le-a dăruit câte o iconiță special pregătită pentru acest eveniment: Sfântul Ioan Valahul și Sfântul Mucenic Hallvard Norvegianul – doi sfinți ocrotitori și călăuzitori ai tinerilor, unul român și unul norvegian, ambii martori mărturisitori martiri ai Mântuitorului nostru, Iisus Hristos.

ÎPS Serafim Joantă, Mitropolitul Germaniei, Mitropolitul Germaniei și al Europei Centrale și de Nord a atenționat despre pericolul unui război, despre declanșarea răului din cauza păcatelor noastre, despre rugăciunea pe care trebuie să o înălțăm pentru toți cei aflați în suferințe și boli, despre compătimire și aplecare spre necăjiți. Îndemnul ierarhului a fost să înmulțim rugăciunea, nevoița, asceza, pentru a ne curăța mintea și sufletul, pentru a ne vedea și a ne plânge păcatele. „Trebuie să înmulțim rugăciunea, să strigăm la Maica Domnului și la Dumnezeu pentru noi, dar și pentru întreaga umanitate. Umanitatea se ușurează atunci când există asemenea oameni care își asumă păcatele și se roagă pentru iertarea lor. Dumnezeu așteaptă oameni rugători, care să înfrângă răul prin asceză, prin rugăciune și prin pocăință.”, i-a îndemnat ÎPS Joantă pe toți tinerii din tabăra de la Dăbâca.

Încărcați cu multe sfaturi duhovnicești, fiind extrem de mulțumiți de a fi petrecut împreună un timp al rugăciunii, al clipelor ziditoare izvorâte din toate activitățile desfășurate în tabăra creștin-ortodoxă de la Dăbâca, tinerii au dat Slava lui Dumnezeu și au adus rugăciuni de mulțumire Maicii Domnului pentru toate binecuvântările și pentru toate bucuriile care i-au prădit în acest răstimp al taberei organizate de ASCOR Cluj-Napoca.

Starețul meu Iosif Isihastul

Lavinia Sabou

Îarintele Efrem Filotheitul de la Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare, Arizona – SUA, este unul dintre ucenicii care, aflați o vreme sub ascultarea Starețului Iosif Isihastul, pustnic și viețuitor al Muntelui Athos în secolul al XX-lea, au împărtășit lumii din experiența pustiei și din sfințenia vieții trăite împreună cu duhovnicescul lor părinte nevoitor.

Asemănându-se Arhimandritului Sofronie de la Essex, prin care s-au făcut cunoscute viața și scrierile Sfântului Siluan Athonitul, Părintele Efrem Filotheitul contribuie la redescoperirea chipurilor de sfințenie și a modelelor de nevoiță despre care oamenii sceptici afirmă că nu mai există în vremurile noastre. Acesta face referiri constante la starețul său, Iosif Isihastul, prin mărturisiri legate de perioada de doisprezece ani petrecuți în Muntele Athonului și de modul de viețuire alături de ceilalți frați, viitori monahi, aflați sub ascultarea Starețului Iosif, toate acestea fiind adunate în volumul *Starețul meu Iosif Isihastul*.

Cartea surprinde întregul parcurs duhovnicesc al lui Gheron Iosif, ilustrând succint și anii tinereții, dar concentrându-se asupra vieții anahoretice petrecute în Sfântul Munte Athos, mai întâi sub ascultarea unor povățuitori îmbunătățiți, apoi în tovărășia Părintelui Arsenie, chip al simplității și al smereniei, care, văzând măsura duhovnicească a fratelui său de nevoiță monahicească, deși mai mare ca vârstă și mai de multă vreme călugăr, i-a cedat întâietatea de stareț, devenind ucenic al său. Alături de acest părinte, Gheron Iosif s-a nevoit treizeci și șapte de ani, fără să se despartă nici douăzeci și patru de ore, căci „erau ca doi frați, ca un suflet în două trupuri. O astfel de armonie și dragoste aveau între ei!” (Arhimandritul Efrem Filotheitul, *Starețul meu Iosif Isihastul*, Editura Evangelismos, București, 2010, p. 64). Mai târziu, de dragostea Starețului Iosif și de bucuria Harului Care îl cerceta, se împărtășește o întreagă obște de ucenici, urmând același program ascetic, având ca numitor comun tăcerea, tăierea vocii și ascultarea desăvârșită de stareț.

De altfel, ascultarea este virtutea pe care Părintele Efrem Filotheitul o conturează drept condiție de căpătâi pentru împreună-viețuire cu Gheron Iosif, arătând și roadele binecuvântate ale acesteia, dar și poticnirile ucenicilor în nevoița dobândirii ei. Trăitor al cuvintelor din cărțile niptice ale *Filocaliei* și următor

al tradiției Sfinților Părinți, Starețul Iosif considera ascultarea drept învățătura de bază a monahismului athonit, căci, spunea el, după cuvintele bătrânilor, „Ai odihnit pe Starețul tău? Ai odihnit pe Dumnezeu. Nu l-ai odihnit pe Stareț? Nici pe Dumnezeu nu l-ai odihnit.» Fiindcă pe Dumnezeu nu-L vezi, însă pe stareț îl vezi. Prin urmare, tot ce faci pentru stareț, la Dumnezeu se ridică” (*Ibidem*, p. 226). Cartea înfățișează confruntarea ucenicilor cu egoismul, cu propriile păreri și gânduri, descurajările și bucuriile acestora în lupta pentru depășirea fricii și nimicirea vocii proprii, toate desfășurându-se sub îndrumarea și dragostea Starețului Iosif, care prețuia mai mult statutul ucenicului celui bun, decât pe cel al isihastului inițiat, căci, spunea el, ucenicul „nu a venit să-și facă voia sa, ci voia starețului. În tăierea vocii se află toată greutatea, pentru că se îngrădește libertatea, care este trăsătura împărătească a omului” (*Ibidem*, p. 229). Părintele Efrem Filotheitul, invocând cuvintele lui Gheron Iosif, care zicea că nu văzuse încă, de-a lungul experienței sale duhovnicești, odihnă mai mare decât cea dobândită din ascultare, este încredințat că „ascultarea aceasta este: să te scoți pe tine însuși din dragostea ta și să-L pui pe Dumnezeu și pe stareț” (*Ibidem*, p. 77).

O întâmplare reprezentativă pentru chemarea ucenicilor de a face ascultare, dar și pentru credința și râvna starețului în nevoițele pentru dobândirea lui Dumnezeu este legată de Părintele Gherasim, care, bolnav fiind, avea ca ascultare să arunce medicamentele cu care venise și să mănânce doar o dată în zi; împotriva lui se va vindeca (*Ibidem*, p. 146-147). În altă împrejurare, Părintele Efrem Filotheitul se întreabă: „Cine a făcut ascultare de părintele său duhovnicesc și s-a pierdut? Chiar și strămbă să fie porunca sau sfatul lui, Dumnezeu o va face bună” (*Ibidem*, p. 218).

Pe lângă acest aspect tematic, care oferă o radiografie exemplară asupra viețuirii părinților athoniți, cartea este valoroasă și pentru faptul că autorul ilustrează nu doar cuvintele Starețului Iosif, ci și exemplificări faptice ale acestora. De pildă, acesta zicea adeseori că rugăciunea izvorăște din ascultare, nu invers, că nicio altă nevoiță nu-l mântuiește pe monah mai repede decât ascultarea. Astfel, într-o zi, ascultarea Părintelui Haralambie era să urce pe o stâncă, la o colibă minunată – „o adevărată desfătare”, în ochii starețului. Nu însă și în ochii ucenicului, care cârtește: „De ce îmi spune Starețul că e minunată aici? Ce colibă mai e și asta?”. Dar nu avea voie să coboare fără să fie chemat, așa încât începe să se roage, gândindu-se astfel: „Nu mă dau bătut, chiar de ar fi să mor. Dacă nu mă strigă Starețul, nu mă întorc înapoi. Mai bine să mor în ascultare, decât să fac neascultare”. După șase ore de rugăciune, coliba s-a preschimbat în palat (*Ibidem*, p. 348).

În alte circumstanțe, Gheron Iosif zicea că în măsura în care ucenicul are evlavie, credință și ascultare față de stareț, se revarsă și Harul asupra sa. Ajuns la bătrânețe, Părintele Efrem Katunakiotul, amintindu-și de ucenicia la Starețul Iosif, a dat o mărturie foarte grăitoare în acest sens: „Ah, fericită ascultare! [...] Zburam. [...] Veșnică să-i fie pomenirea! Ne-am săturat de Har! [...] am băut lângă Starețul Iosif apă de izvor, apă din izvoarele Raiului!” (*Ibidem*, p. 180).

Dintre așteptii secolului al XX-lea care s-au nevoit în Sfântul Munte, Starețul Iosif Isihastul a fost printre pușinii cu o nevoiță atât de aspră, cu o rânduială atât de austeră, dar și cu o atât de mare cutezanță, credință și un asemenea discernământ care l-au dus la contemplarea lui Dumnezeu. Știindu-l plin de dragoste, încredințat de sfințenia starețului său, Părintele Efrem Filotheitul consideră că, dacă mai există o grijă a lui Gheron Iosif după mutarea sa la Domnul, este aceea ca toți fiii duhovnicesci, nepoții și strănepoții săi să reîntregească obștea în Împărăția lui Dumnezeu. Ultimele pagini ale cărții redau învățătura Starețului Iosif prin exemplul urmat de ucenicul cel bun – Părintele Efrem continuă să facă ascultare prin supunere în duh: nu numai că ia binecuvântare de la racla cu capul Sfântului său Stareț Iosif în orice slujire, nu numai că păstrează legătura cu acesta vorbind cu el în duh sau în vis, ci se nevoiește să trăiască după cum însuși Starețul Iosif trăia, spunându-i: „Da, Gheronda, ne străduim să facem ascultare. [...] Păzesc toate câte mi-ai poruncit atunci când trăiași. Trăiesc așa cum trăiași și Sfinția Voastră” (*Ibidem*, p. 435).

Țehipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567